Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Nattevagt.
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. (gennemsete) Udg.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Gyldendal, 1905
Fysiske størrelse | Physical extent:	131 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, -237.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020755149

HENRIK PONTOPPIDAN SMAA ROMANER

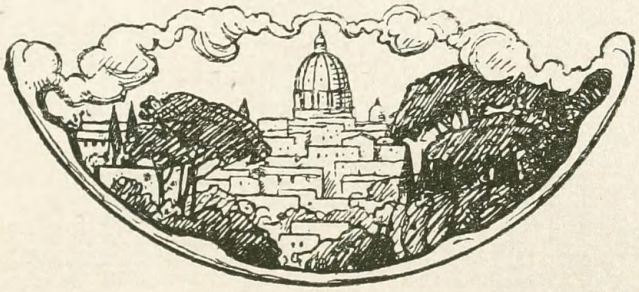

NATTEVAGT

Nor. h. 1220.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1905

NATTEVAGT

HENRIK PONTOPPIDAN

NATTEVAGT

ANDEN (GENNEMSETE) UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1905

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

I Op ad den stejle Gade *Tritone* i Rom kom en solklar Morgen i Begyndelsen af December en høj, kraftigt bygget Mand med Hænderne begravede i Lommerne paa en blaa Pjækkert. Han havde et Ansigt som en Buldog og saae vredt paa alle de Folk, han mødte; men samtidig nynnede han muntert af indvendig Fornøjelse og gik med lange, hastende Skridt som En, der gaar noget lykkeligt imøde.

Det var den omstridte, for ikke at sige berygtede, danske Kunstner Jørgen Hallager, almindelig kaldet »røde« Hallager, dels paa Grund af sit Haars og Skægs Farve, fornemmelig dog, fordi han betragtedes som Føreren for en Kres af unge, radikale Malere — den saakaldte »Klump« — der i den sidste halve Snes Aar havde opskræmt det danske Publikum og vakt et stigende Røre ved en udæskende Virkelighedskunst.

Da han naaede op til den højtliggende Barberini-Plads, i hvis Midte Berninis kæmpemæssige Bronce-Triton puster sin fine, sølvklare Vandsøjle op mod Himmelblaaet, standsede han et Øjeblik og saae sig raadvild omkring. Derpaa skraaede han over Torvet i Retning af *Via Purificatione.*

Han var endnu en »ny Mand« i Rom. Først for to Dage siden var han kommen hertil for at holde Bryllup med den smukke Ursula Branth, eneste Barn af Etatsraad Branth, den bekendte

Kunstelsker, en af den københavnske Konservatismes Bedstemænd, ja efter en udbredt Mening selve Ministeriets fortrolige Raadgiver angaaende alt, hvad der vedrørte Teater, Literatur og de skønne Kunster.

»Kæltring!« mumlede Jørgen Hallager, da han kom til at tænke paa sin Svigerfader; men straks efter krusedes hans Læbe af et triumferende Smil.

Dagen forud havde Vielsen fundet Sted paa selve Kapitol i Overværelse af Brudens Fader, den danske Konsul og Højesteretsadvokat Hoskjær. Tilstede var desuden en af Jørgen Hallagers Venner, den unge Maler Thorkild Drehling, der tilfældigt befandt sig i Rom. Om Aftenen havde hele den skandinaviske Koloni været indbudt af Etatsraaden til en splendid Fest i et af Roms fornemste Selskabslokaler, der i Dagens Anledning var bleven stilfuldt dekoreret med nordiske Flag, Vaabenskjolde og lavrbærkronede Buster af berømte Kunstnere.

Jørgen brummede fælt ved Tanken om den Skærsild, han her havde maattet gennemgaa. Han fortrød, at han havde været saa tossegod at give efter for Ursulas Forestillinger og at lade Svigerfaderen faa sin Vilje. Men det skulde ogsaa blive sidste Gang!... For Resten gad han ikke mere tænke paa det Vrøvl. Nu var det jo overstaaet, og han var lykkelig!

Trods sine tre og tredive Aar og sin temmelig

massive Figur steg han rask op ad Trappen i den store Hjørneejendom, hvor han boede. I Forbifarten kastede han et bredt dansk »God Morgen, Madam« ned til den tykke Portnerkone, som var traadt ud fra sit mørke Lukaf og i højeste Forbavselse stirrede efter denne ubegribelige Brudgom, der havde forladt Brudekammeret, før Fanden havde faaet børstet sine Sko.

De Nygiftes lille Lejlighed laa paa femte Sal, helt oppe under Taget. Den morgenlystige Ægtemand kastede sin Hat hen paa Knagerækken i Forstuen og traadte ind i en noget lavloftet men rummelig Dagligstue, der duftede af Blomster, og hvor et festlig Sollys strømmede ind gennem to brede Vinduer og Ruderne i en Altandør. Et orientalsk Gulvtæppe, Portierer, hyggelige Gardiner og en stor Gruppe Bladplanter bødede paa Stuens — efter nordiske Fordringer — temmelig spartanske Bohave, mens et Par fantastisk ophængte Draperier, nogle gamle Kobbersager, japanske Vifter og lignende Dekorationsgenstande beskedent stræbte at frembringe Indtrykket af et Kunstnerhjem.

»Er Fruen staaet op?« spurgte Jørgen paa haarrejsende Italiensk et lille tolvaars Pigebarn, Portnerkonens Datter, der var bleven engageret som Ægteparrets Tjenestepige.

»Den naadige Frue ringede for lidt siden,« svarede den Lille. »Den naadige Frue er ved at

klæde sig paa... Jeg har dækket Tebordet herinde for mit Herskab.«

»Naa, det er godt, du ... du ... Hvad var det nu, du hed? Jeg mener ... hvad er dit Navn? ... Hvad kalder man dig?«

»Ah! Annunciata, Herre!«

»Rigtigt! Ja, gaa du nu ud i Køkkenet, Nunciate, og bliv derude, til vi kalder paa dig. Forstaar du ikke? Du skal forsvinde ... Pst, væk! ... Skrup af!«

Stumpen snappede angst sin Støvekost op fra Gulvet og smøg sig som en Kat ud af Stuen. Jørgen gik hen til Sovekammerdøren og bankede paa.

Et lille Udraab, fulgt af ængstelige Protester, lød derinde fra.

»Hallo! — Det er bare mig,« lo han.

»Du maa ikke komme herind, Jørgen,« bønfaldt Stemmen derinde. »Hører du, min Ven?«

»Herregud, vær dog ikke saa forskræmt, Ursula! For Resten veed jeg ikke, hvad du er bange for ... du har jo laaset Døren, din lille Nar!«

»Men du maa heller ikke staa der! Vær saa god og forføj dig bort fra Døren.«

»Du er virkelig kuriøs! Ja-ja da! Jeg adlyder! ... Kan du høre, nu gaar jeg rundt i Stuen? Jeg ser mig omkring her i vores Hybel; jeg fik jo slet ikke rigtig set paa den i Aftes. Guds Død, hvor den er pragtfuld! Og sikken Masse Blom-

ster! Det er Bryllupsgaver, hva'? Har du set, der hænger Visitkort ved dem. — »A. P. Hoskjær, Højesteretsadvokat.« Hm! Takker ærbødigst, Hr. Advokat! Sandelig, om jeg nogensinde havde drømt om at faa Æren af Deres Vrøvlevorenheds selvbehagelige Nærværelse ved mit Bryllup! — »Wilhelm Folehave, Forfatter.« Vel mødt igen, lille Østers! — »Honorius Krack, Billedhugger.« Ah, De undskylder, at min Næve i Gaar vægrede sig ved at trykke Deres Klov, Hr. Tykhud! »Arvid Petersen, Genremaler« ... Genremaler er godt! Paa Ære, jeg var lige ved at faa hele den kostbare Souper i den forkerte Hals ved Synet af hans ideale Spytslikkerfjæs. — — Nej, hør nu, Ursula,« afbrød han utaalmodig sig selv og gik atter hen til Sovekammerdøren. »Nu maa du sgu komme. Teen bliver kold.«

»Ja, nu kommer jeg, Jørgen. Gaa blot bort, ... saa skal jeg straks komme.«

»Men du er dog virkelig en Nar!«

»Nu maa du gaa, Jørgen. Hører du?«

»Ja, ja! Jeg er jo nu en Gang Langmodigheden selv! Nu er jeg borte, Ursula! ... Men det er jo sandt!« sagde han med eet halvhøjt til sig selv og greb ned i sin ene Pjækkertlomme. Han havde glemt, at han paa sin Morgenvandring var gaaet ind til en Bager og havde købt en Pose smaa Tekringler for at have en lille Overraskelse at byde Ursula. Nu gik han hen til det lille runde Bord, der stod dækket foran Bladgruppen, bort-

flyttede her en stor Blomsterbuket, hvormed Annunciata havde smykket det, og hældte sit halvsmuldrede Indkøb midt ud paa Dugen. Saa krammede han den tomme Pose sammen i Kugleform og smed den af gammel Ungkarlevane hen imod Kaminen.

Mens han var saaledes beskæftiget, blev Sovekammerdøren sagte aabnet. En ung, mørk, fintformet Kvinde stod derhenne i hvid Morgendragt og holdt Haanden paa Dørgrebet. Med aaben Favn gik Jørgen hen imod hende; da løftede hun ligesom afværgende Armen op for Ansigtet og trykkede sig op imod Dørkarmen.

Jørgen tog hende i sine Arme og drog hende ind til sig.

»Skal jeg ikke engang ha'e et Kys!« sagde han og tvang hendes Arm ned. »Men hvad er det? Du har grædt! ... Nej, veed du hvad, Ursula! ... Husker du, hvad du lovede mig i Nat ... Har du allerede glemt det?«

»Men jeg græder jo heller ikke,« svarede hun og slog pludselig begge Armene om hans Hals. »Jeg er jo ganske din.«

Han tog hendes lille, brunlokkede Hoved mellem sine store Hænder og kyssede hende.

»Og du synes virkelig om vor Lejlighed,« sagde hun og strøg ham med begge Hænder over hans maskinklippede Haar. »Du tror, du nok kan finde dig til Rette her ... ikke sandt?«

»Aa jo vist — her er jo helt fortræffeligt! Bare

altfor fint. — Naa, men det er altsaa alt dette her, du har haft saa travlt med i den sidste Tid og været saa hemmelighedsfuld med i dine Breve! Ja, jeg tænkte det jo nok!«

»Men du har jo endnu slet ikke set det allerbedste. Kom!«

Hun tog ham ved Haanden og førte ham hen til Døren mellem de to Vinduer og stødte begge dens Fløje op. De traadte ud paa en bred Altan.

Derude befandt de sig som paa et højt Taarn. Rundt omkring dem bredte sig den evige Stad paa sine syv Høje, halvt nedsænket i Dis, halvt bestraalet af den klare Morgensol. Som et eneste, tusindtindet Tempel hævede sig Mylret af Kirkernes Kupler og Taarne op i den gyldne Luft, og fjernt i Vest og Syd, langt ude bag Kampagnens rygende Øde, tegnede de blaanende Bjærges snebestrøede Toppe sig som et luftigt Drømmesyn mod den dybblaa Himmel.

»Ja hør, du! Det er virkelig ikke ilde dette her!« sagde Jørgen efter nogle Øjeblikkes tavs Betragten, hvorunder Ursula med anspændt Opmærksomhed havde iagttaget de skiftende Udtryk i hans Ansigt. »Det maa jeg tilstaa, det er et Panorama! Det siger Sparto!... Se den Kuppel derhenne! Det maa være Sct. Peter. Guds Død, hvor den svulmer! ... Hør, det er virkelig godt!«

»Ja, ikke sandt!« jublede Ursula, idet hun paany — ligesom frigjort for en stor Ængstelse —

kastede sig om hans Hals. »Kan du nu forstaa, at jeg ikke kunde udholde at leve i al denne Dejlighed uden at have dig med? Aa, Jørgen, Jørgen, ... du begriber ikke, hvor forfærdeligt jeg har længtes efter dig, hvor ulykkelig jeg har været ved at gaa hernede og tænke paa, at nu sad du deroppe i Storm og Kulde og al vor Grimhed derhjemme! Det var ikke til at udholde!«

»Stille! Stille! Ikke saa eksalteret, Ursula!« sagde Jørgen og lod sin Haand glide ned over hendes Haar, der fra Issens Skilning laa glat over den øverste Del af Hovedbunden men over Panden rejste sig i et stort Brus og bagtil var samlet i en Knude dybt i Nakken. Hun var saa meget mindre end han, at hun maatte løfte sig paa Taaspidserne for med Armene at kunne omslynge hans Hals. Hele hendes Skikkelse var saa fin, saa let, saa aandig i sin Ynde, at den gjorde et næsten ængstende Indtryk ved Siden af Ægtemandens firskaarne Person. Han mindede i dette Øjeblik ganske om en stor, klippet Skovtrold, der halvt forlegen lod sig kærtegne af en Nymfe.

»Saa er du altsaa ikke længer vred, Jørgen? Ja for — tilstaa det kun, du stygge Mand! — du var straks ikke rigtig glad for, at jeg lokkede dig herned. Jeg kunde godt mærke det paa dine Breve, min Ven. Har jeg ikke Ret? Du maa gærne sige det nu, Jørgen; jeg bliver ikke vred. Du syntes, det var en af mine Flyveideer, som

du plejer at sige, ... ikke sandt? Men nu er du ikke længer ked af det? Vel, Jørgen? . . . Vel?«

»Nej, vist ikke nej! Det har jeg jo sagt dig, min Ven! Men siden du selv nævner det, saa skal jeg villig indrømme, at din uventede Bryllupsinvitation virkelig kom mig noget paatværs. Jeg havde jo nu en Gang indrettet mig paa at slide Vinteren igennem paa min gamle Kvist og sad desaarsag med Hænderne fulde af Arbejder, som det ikke var saa lige en Sag at rive sig løs fra . . . især ikke netop nu! Jeg skal sige dig,« vedblev han, mens han lempeligt frigjorde sig for hendes Arme, «det gaar rent ad Helvede til derhjemme for Tiden. Der er over alle Folk kommen en elendig Slattenhed, der er til at flyve i Flint over. Dersom man ikke i Ny og Næ knipser dem paa Næsen, falder Murmeldyrene Gud hjælpe mig rent i Dødsøvn. I Stedet for, at vi nu skulde samle al tænkelig Modstandskraft for at værge de Pjalter af Frihed, vi har tilbage, hører man ikke om andet end de lumpneste Frafald. Og naturligvis gaar vores Pennehelte som sædvanlig i Spidsen, naar det gælder om at bede om godt Vejr og en fed Madpose. De fejge Hunde! . . . Du har vel hørt, at Sahlmann med fuld Musik er gaaet over til Højre og hver Dag skriver i »Dagbladet«.«

»Hvilket?... Naa! Ja, Sahlmann,« sagde Ursula adspredt og famlede nervøst ved hans Haand.

»Det kalder jeg et Mesterstykke! Den lyriske

Vindsæk! ... Men for Resten er det jo ikke andet, end hvad man kunde vente sig af den Fyr. Med alle sine byronske Bravader har han dog aldrig været andet end et tre Alen langt Pattebarn. Og saadan ere de mere eller mindre allesammen derhjemme. Det er vores Ulykke! Ikke Spor af Rygrad; bare Brusk og retorisk Sprællen og lyrisk Savl —«

»Men du glemmer rent at se paa Udsigten, min Ven,« afbrød Ursula ham. »Se, hvor Albanerbjærgene lyser derude! Er det ikke et dejligt Syn?«

»Jo, her er kønt ... rigtig kønt. Men hør nu, Ursula, nu maa vi virkelig have noget i Livet. Jeg er sulten som en Domprovst.«

De gik ind i Stuen og tog Plads ved det dækkede Bord.

Jørgen flækkede og smurte straks to Brød og puttede tilsidst en hel Haandfuld af Tekringlerne ned i sin Kop. Ursula derimod blev hurtig færdig med sit Maaltid. Hun sad tavs tilbagelænet i en højrygget Armstol og hvilede Hænderne i Skødet paa sin hvide, halvklare Morgenkjole, der — efter gammel, stilfuld Mode — omsluttede Legemet som et luftigt Gevandt. Med et Blik, der straalede af Ømhed og Lykke, saae hun ufravendt hen paa Jørgen og nød Synet af hans mandige Appetit. Nu og da, naar han kiggede op fra sin Kop, rakte hun ham smilende sin Haand med et sagte, inderligt: »Min Ven!«

Da Jørgen omsider var bleven færdig med at spise, rejste hun sig for at kalde paa Annunciata. Men paa Vejen til Køkkendøren indfangedes hun af Jørgens stærke Arm, der tvang hende til Sæde paa hans Skød. Og nu hengik der nogle Minutter i dyb Stilhed, i tyst, erotisk Leg, en Elskovens Nippedrikken, hvorunder Læberne ikke fik Tid til at tale.

»Du store, store Barbar!« sagde omsider Ursula. »Hvor kan det dog være, at jeg holder saadan af dig? — Kan du huske den allerførste Gang, vi saae hinanden? Jeg blev ligefrem bange for dig, saadan som du saae ud med det store Vildmandsskæg, du havde den Gang, og din blaa Smedeskjorte ... kan du huske? Og alligevel blev jeg vistnok straks forelsket i dig; det tror jeg nu. Er det ikke underligt?«

»Jeg veed saamænd ikke, min Pige.«

»Jeg tænker saa tidt derpaa. For jeg havde jo den Gang altid hørt og læst det allerstyggeste om dig, baade hjemme og i Aviserne, ... alle Steder. Og saa var du endda slet ikke videre elskværdig imod mig, rigtig hoven og studs og uforskammet var du, ... slet ikke saadan som de andre Herrer, jeg kendte. Men det var vel netop derfor, jeg kom til at holde af dig. Tror du ikke?«

»Det kan jo være, min Pige ... Men jeg kommer til at tænke paa en Ting. Da vi igaar Aftes sad her paa den samme Stol, var der noget, du

vilde have sagt mig. Du begyndte paa det, men saa kom vi til at tale om noget andet. Hvad var det egentlig?«

»Nej, nej ... ikke i Dag,« sagde Ursula pludselig urolig og holdt Haanden for hans Mund. »I Dag vil vi bare være rigtig glade med hinanden. Vi vil ikke bryde os om noget andet i hele Verden ... ikke sandt, Jørgen?«

»Nu gør du mig virkelig nysgerrig. Var det noget saa alvorligt? Saa maa du vist hellere sige mig det straks.«

Hun sad en Stund og fingrede ved hans Urkæde. Saa sagde hun meget stille og uden at se op paa ham:

»Kan du huske, Jørgen, at du en Gang sagde til mig, at hvad jeg bad dig om paa vor Bryllupsdag, det vilde du ikke sige nej til?«

»Har jeg lovet det? Nu, saa maa jeg holde det! — Og hvad forlanger du nu af mig?«

»Jeg vil bede dig om ... vil spørge dig, om du ikke vil forlige dig med Fa'er.«

»Med din Fa'er? ... Men kære Ven, du tager ganske fejl. Der bestaar det allerbedste Forhold mellem din Fa'er og mig. Igaar Aftes rystede jeg endog hans Haand og sagde med vellykket Skydebane-Pathos: En superb Souper, Hr. Etatsraad!«

»Nej, det er ikke saadan, jeg mener det, Jørgen!« sagde Ursula alvorlig. »Aa, jeg vilde ønske, jeg kunde ordenligt forklare mig, saa du rigtig

forstod mig. Men det er virkelig sandt, Jørgen — du maa tro mig, naar jeg siger det — Fa'er holder virkelig saa meget af dig. — — Aa nej, aa nej, nu maa du ikke le. Jeg be'r dig saa inderligt, Jørgen. Jeg veed det jo godt, at Fa'er i Begyndelsen ikke var saa glad for dig og for vor Forbindelse, som han burde have været. Men du maa huske paa, at han i et og alt er af den gamle Skole, og at han den Gang kun kendte dig fra Aviserne og fra al den onde Snak, som han hørte om dig og dine Venner. Det maa dog tjene ham til Undskyldning, ikke sandt? Naar jeg tænker paa, hvordan jeg selv, der dog elskede dig, kunde ligge og græde en hel Nat, saa snart man havde fortalt mig noget om dig, saa er det dog ikke saa underligt, at ogsaa Fa'er kunde tro paa det. Vel? . . . Men jeg veed bestemt, at han nu ganske har forandret sin Mening om dig, og at det er hans oprigtige Ønske, at det skal komme til en Forsoning. Vær nu ikke haard, Jørgen . . . vær nu ikke altid saa ubøjelig! Naar du lærer Fa'er rigtig at kende, vil du selv se, hvor god og kærlig han er. Tænk blot paa, hvor opofrende han altid har været mod mig. Lige fra jeg var Barn, lige siden Moder døde, har han ikke haft Tanke for andet end for mig og mit Bedste. Jeg er vis paa, han vilde gærne leve som den usleste Tigger, blot han kunde gøre mig lykkelig. Og nu her til vort Bryllup! Ja, han vil vist egenlig ikke gærne

have, at jeg taler om det; men jeg kan nu ikke lade være med at sige dig, at det er ham, der har hjulpet mig med det altsammen her i Lejligheden. Hver Dag har han været rundt med mig i Butikerne ... snart i den ene Ende af Byen, snart i den anden, ... og han er dog en ældre Mand, ikke sandt? Men alligevel har han aldrig klaget, hvor meget vi end maatte farte omkring. Han har bare været ængstelig for, at vi ikke skulde faa det godt nok, og at du ikke skulde synes om, hvad vi købte. Altid spurgte han, om du nu ogsaa holdt af den Farve, om du kunde lide den Slags Stof ... ja, vil du tænke dig, før han bestemte Menuen til i Gaar, forhørte han sig hos mig om, hvilke Retter du holdt mest af, om der var nogen Vin, du særlig satte Pris paa, og om der i det hele ikke var noget, som han kunde gøre dig en særlig Glæde med. Det er virkelig sandt, Jørgen!«

»Hør nu, Ursula! Skal vi saa snakke lidt fornuftigt! At din Fader, efter at han ved alle — ikke altid for anstændige — Midler har bestræbt sig for at faa vor Forbindelse hævet, ... at han saa, naar han endelig maa give tabt, for Honnørens Skyld søger at kaste et forgyldende Skær over Mesalliancen — det ser jeg, ved Gud, ingen Grund til at falde i Rørelse over. Det var vi dog ogsaa meget enige om i sin Tid, at da han bestemte sig for denne Udenlandsrejse under Paaskud af, at den var nødvendig for din Sund-

hed, . . . da gjorde han det alene i det Haab, at du under fremmede Forhold og ved Omgang med nye Mennesker skulde forandre Mening om mig og slaa mig af Tankerne. Kan du huske, da vi Aftenen før din Afrejse sagde Farvel til hinanden ude i Frederiksberg Have? Du tog mig om Halsen og sagde, at før skulde jeg høre om dig, at du havde styrtet dig i en Afgrund, end at du havde givet Afkald blot paa et eneste Haar af mit Hoved. Det Udtryk brugte du netop. Husker du det?«

»Har jeg da ikke holdt Ord, Jørgen?«

»Jo vist! Du har været en rigtig kæk og standhaftig lille Pige, og det skal jeg aldrig glemme dig. Men det er ikke det, vi taler om her. Nej, vil du blot svare mig paa et eneste Spørgsmaal? Hvad sagde din Fader, da du betroede ham din Plan om at kalde mig herned, for at vi kunde holde Bryllup her. Hvad svarede han? . . . Ja, du tier! Og jeg kan saamænd ogsaa godt fortælle mig det selv. Jeg kender mine Folk! Han bad dig indstændigt at betænke dig endnu en Tid, bønfaldt dig med sorgfuld Mine — tilsidst med Taarer i Øjnene — om at opsætte, at overveje, endnu en Gang nøje at ransage dit Hjærte o. s. v. . . . en lang Lektie! Og da det altsammen ikke hjalp, anstillede han sig dybt krænket, indhyllede sig i sin faderlige Værdighed, erindrede dig om sine Opofrelser, om sit Livs haarde Prøvelser, mindede dig i en rystende Slotskirke-

Præken om Guds Straffedom over de ulydige og genstridige ... ja, jeg skulde vist tage meget fejl, om han ikke som sidste Knaldeffekt har manet din salig Moder frem af Assistenskirkegaarden derhjemme, for at hun kunde blande sine Anraabelser med hans. Har jeg Ret?«

Ursula drejede med hjælpeløs Haand paa en Knap i hans Vest og svarede ikke.

»Ser du! ... Nej, din Fa'er er en gammel Rævepels! Det har jeg tit nok sagt dig!«

»Aa — Jørgen!«

»Ja, det nytter ikke, du be'r for ham, Ursula! Det er virkelig snart paa Tiden, at du faar Øjnene op for, hvad det er for Folk, du er vokset op imellem. Sandheden skal høres, om den saa sprænger Trommehinderne! Ærkekæltringer er det, Tyveknægte, infame Hyklere, der under Paaskud af at værge Lov og Orden holder Folket i Søvn for at kunne bestjæle det des grundigere. Og en Mand, der gaar saadanne Slyngler til Haande, han være titusinde Gange din Fa'er, ham skulde jeg falde om Halsen og kalde Ven og kære Svigerfa'er og maaske kysse paa Flaben —«

»Men det mener jeg jo heller ikke, Jørgen. Det var jo slet ikke saadan ment.«

»Men for Pokker, hvad er det da egentlig, du forlanger af mig?«

»Nu maa du ikke blive heftig, Jørgen. Jeg forlanger jo ikke noget. Jeg siger blot, at jeg

vilde blive saa inderlig, saa inderlig glad, om du vilde komme Fa'er blot en lille bitte Smule venlig imøde. Det er det hele! ... Hør nu! Jeg veed, at han kommer og gør os et Besøg her i Formiddag; det sagde han til mig igaar. Naar du nu blot vilde være ganske ligefrem overfor ham, saadan som du er mod andre, og ikke altid saa spodsk sige »Hr. Etatsraaden« til ham men bare »De« eller hvad du nu selv synes ... aa, du vilde gøre mig saa glad.«

»Dersom det ikke er andet, du forlanger, saa kan jeg saamænd gærne tjene dig i at spare mig Titulatsen. For Resten har jeg jo virkelig een Grund til at være ham erkendtlig. For dersom han ikke havde eksisteret, havde du jo heller ikke været til, og saa havde jeg ikke faaet en saadan sød lille Kone!«

»Ja, ser du! Saa vil du altsaa! Saa vil du, Jørgen!« — Hun tog hans store, lodne Hoved ømt mellem sine magtesløse Hænder og saae ham længe ind i Øjnene med et Blik fuldt af usigelig Taknemlighed. »Hvor du er god! Vidste blot Folk, hvor ejegod du er, saa vilde man ikke være saa ond imod dig for dine Billeders Skyld. — Du kære, kære Ven! Min søde Mand! Aa, hvor er det dog underligt at tænke paa, at jeg nu virkelig tør kalde dig min Mand. Min Mand, min Mand! Hører du? Jeg er saa stolt deraf, at jeg kunde raabe det ud over hele Verden! Min Mand! Min Mand! Lyder det ikke dejligt? —

Aa, min elskede Ven! Hvor har du gjort mig lykkelig! Hvor er jeg glad, hvor er jeg rig ved dig —«

»Saa saa, lille Ursula,« begyndte Jørgen lidt utaalmodig.

»Ja ja, — nu skal jeg være fornuftig; nu skal jeg ikke plage dig mere. Nu vil vi tale om noget andet! — — Har du tænkt paa, Jørgen, hvordan vi skal tilbringe Dagen idag? Veed du, hvad jeg synes? Naar nu Fader har været her — og han bliver her saamænd ikke længe — skal vi saa ikke tage ud i Bjærgene, et Sted langt borte, hvor vi er ganske ene for os selv, du og jeg, ingen andre. Hvad siger du? Kunde det ikke blive dejligt? Jeg har tænkt paa Frascati.«

»Frascati? Hvad er det?«

»Men Jørgen, det veed du da nok! Det er den bekendte lille By ude i Sabinerbjærgene. Kan du ikke huske, jeg skrev til dig —«

»Naa jo, — du var en Dag derude med Drehling og nogle af de andre Skandinaver, ikke sandt?«

»Jo. — Ser du! Vi tager derud med Jernbanen, bare en halv Times Kørsel, saa er vi der. Rundt om Byen, oppe paa Bjærgskraaningen, ligger der store Villaer med Olivenlunde omkring; og en halv Mil fra Byen er der et gammelt, øde, rigtig forfaldent Slot med en helt overgroet Park og forvitrede Springvand og væltede Billedstøtter og en forfærdelig lang og bælgmørk Allee af

Stenege, der er enestaaende i hele Verden, siger Fa'er. Der var det netop, at jeg gik med Drehling den Dag. Jeg havde lige et Par Dage i Forvejen skrevet Brevet til dig om at komme herned og holde Bryllup, men jeg havde endnu ikke faaet dit Svar, saa du kan begribe, hvad for en Spænding jeg gik i. Jeg tror aldrig, jeg har været saa betaget som den Dag. Den storslaaede Natur rundtomkring, det dejlige Solskin, de Andres Venlighed imod mig, alting gjorde mig saa bevæget, at jeg ved hvert Ord, man sagde til mig, var lige ved at komme til at græde... o, du vilde have skændt dygtig paa mig, du stygge Barbar! Da jeg saa tilfældigvis kom til at gaa ene med Drehling, — kan du tænke dig! — saa faldt det mig med eet ud af Munden, at jeg ventede dig herned! Jeg kunde ikke lade være at sige det; jeg havde en saadan Trang til at tale med En om det, der helt opfyldte mig. Og Drehling var jo din Ven og har lige fra Begyndelsen været fortrolig med vort Forhold —«

»Naa men — kort og godt — hvad sagde han til det? Han blev vel overrasket?«

»Om han blev! Du skulde have set ham! Han standsede midt i Alleen og blev ved at stirre paa mig med et Par opspilede Øjne, som om han saae Spøgelser. «Jørgen Hallager i Rom!» sagde han. »Nu vil De have mig til Bedste, Frøken!« — Han vilde slet ikke tro mig!«

Jørgen blev lidt rød. Det varede lidt, før han sagde:

»Jeg skal for Resten have den Fyr lidt i Kraven! Han var mig saa løjerlig igaar, syntes jeg. Jeg er bange for, han gaar og bliver spoleret hernede. Hvad er det for nogle franske Malere, han omgaas? Det huer mig ikke. Han hører ogsaa til dem, der falder sammen som et Par tomme Bukser, saa snart de kommer ud paa egen Haand. Jeg maa se at putte lidt Stivelse i ham, mens jeg er hernede, og allerbedst var det vel at faa ham med hjem. Hvad skal han gaa her og drive for?

I dette Øjeblik blev der ringet paa Forstuedøren.

»Det er Fa'er!« raabte Ursula og løb ud for at tage imod ham.

Jørgen blev siddende lidt. Der gled en Skygge ned over hans brede Ansigt med det studsede Helskæg, og han bed sig i Læben, da han hørte Ursulas Glædesudbrud derude i Forstuen. Først efter mere end et Minuts Forløb rejste han sig, gik langsomt over Gulvet og var akkurat naaet hen til Døren, da Svigerfaderen traadte ind.

Etatsraaden, en lille smuk, hvidhaaret og hvidskægget Mand med et Par mørke, varmt straalende Øjne i et fint og intelligent Ansigt, gjorde sin Indtrædelse i sirligt Formiddagstoilette med en glinsende Silkehat i Haanden. Han trykkede tavs men udsøgt elskværdigt sin Svigersøns Haand, vendte sig derpaa om imod Stuen og udbrød livfuldt:

»Naa, Herskabet sidder endnu ved Tebordet!«

Men som om han frygtede for, at hans Ord skulde kunne opfattes som en Bebrejdelse, tilføjede han hurtigt:

»Ja, det er rimeligvis mig, der kommer for tidligt. Jeg haaber, man tilgiver en Faders Utaalmodighed.«

»Vi har blot siddet og snakket sammen,« sagde Ursula. »Kom nu og sæt dig, lille Fa'er.«

Man tog Plads omkring det dækkede Bord. De to Herrer nedlod sig hver i sin højryggede Armstol, mens Ursula flyttede en lav Taburet hen til Jørgen og satte sig der, saa nær op til ham som muligt og med den ene Albu hvilende paa hans Knæ.

Der blev straks nogle Øjeblikkes Tavshed. Etatsraaden, der ikke havde sat sin Hat fra sig, gav sig omsider til at tale om det ualmindeligt smukke Solskinsvejr, »en virkelig Sjældenhed her paa denne Aarstid« og spurgte tilsidst, om det unge Herskab havde taget nogen Bestemmelse med Hensyn til Dagens Festligholdelse.

»Ja, vi har tænkt paa at tage ud i Bjærgene for os selv,« svarede Ursula og lagde et let Eftertryk paa de sidste Ord.

»Ja saa! Naturligvis!« sagde Etatsraaden, idet han med et Smil søgte at skjule, at hendes Ord havde kuldkastet en Forhaabning hos ham. »Og hvorhen gaar saa Rejsen, om man tør spørge?«

»Til Frascati.«

»Aa, Frascati! Ja, det kan jo være rigtig passende for et Par unge nygifte. Der er virkelig bedaarende i Frascati. Et sandt lille Mesterstykke af Natur og menneskelig Skønhedsvirksomhed i harmonisk Forening.«

Skønt han hele Tiden nærmest henvendte sine Ord til Jørgen, sad denne ganske tavs, skødesløst tilbagelænet i sin Stol, med højre Haand knyttet om sit Hageskæg, og saae ret ud i Luften, som om Svigerfaderens Tale og hele Nærværelse ikke vedkom ham.

Der indtraadte derfor paany en lang og denne Gang yderst trykkende Tavshed. Etatsraaden tog sit Lommetørklæde frem, tørrede sin Pande, vendte sig endelig helt om imod Jørgen og begyndte med anstrengt Stemme en aabenbart nøje overvejet og forberedt Tale.

»Ja, min kære Svigersøn,« sagde han, idet han endnu stræbte at bevare den fortrolige og spøgefulde Tone. »Nu er jo altsaa min Regeringstid til Ende. Min eneste Undersaat — min kære Ursula — har opsagt mig Huldskab og Troskab og kaaret Dem til sin fremtidige Herre og Beskytter. Jeg har altsaa ikke andet at gøre end at nedlægge Kronen og overantvorde Scepteret i Deres Hænder.«

»Selvfølgeligt!« svarede Jørgen kort og uden at se paa ham.

»Altsaa — jeg mener,« vedblev Etatsraaden efter et lille Ophold og med tilkæmpet Fatning.

»De vil sikkert vide ... vil sikkert kunne forstaa, med hvilke Følelser en Fader slipper sit Barn af sit Ledebaand og lægger dets Fremtid og — jeg kan tilføje — dets Lykke i fremmede Hænder. Særlig i dette Tilfælde er Adskillelsens Vemod naturlig, fordi Ursula er mit eneste Barn, er den spæde Vækst, hvori en gammel Mand har nedlagt alt sit Fremtidshaab, samlet al sin Glæde, og af hvis Lykke han har ventet al sin Trøst. Jeg tror at turde sige, at jeg har bestræbt mig for nænsomt — uden Tvang, som det er mit Princip — at lade hende vokse op i Lyset af det, der for mig har staaet som Livets højeste Værdier. Men naturligvis, — jeg veed jo nok, at jeg i adskillige Punkter nærer Anskuelser, der af mange nu til Dags anses for grumme aflægs. Det kan jo ogsaa være, at jeg i en og anden Henseende virkelig har taget fejl, har været hildet i visse Fordomme —«

»Upaatvivleligt!« sagde Jørgen i samme Tone som før.

Etatsraaden standsede paany og blegnede, — Jørgens korte Ord ramte ham som Øksehug over Nakken. Et Øjeblik betragtede han ham med et usikkert Blik, saae derefter hen paa Ursula, der havde taget Jørgens ene Haand, som hun stille kærtegnede i sit Skød; — og det var, som om Flammen i hans mørke Øjne ved dette Syn slukkedes.

Han var virkelig kommen herop med det fa-

ste Forsæt at tilvejebringe en Forsoning. For sin Datters Lykkes Skyld vilde han kue sin Smerte, ofre sin Stolthed, glemme sine hvide Haar og ydmyge sig for dette Menneske, der havde forblindet og voldført hans stakkels Barn. Han forstod nu, at alt var forgæves. Han sagde til sig selv, at en Faders Bønner, ja endog hans Taarer højst vilde vække et Haansmil paa dette Umenneskes Læber. Som en paatrængende Fremmed, som en uvelkommen Gæst sad han her i sit eget Barns Stue, akkurat taalt, netop modtaget med saa megen Overbærenhed, at man ikke ligefrem viste ham Døren!

Han havde afbrudt sin indstuderede Tale og forsøgte at genoptage Samtalen om det paatænkte Besøg i Frascati. Skønt hvert Ord voldte ham Pine, fortalte han vidtløftig om en Udflugt, han for tredive Aar siden havde foretaget til Frascati sammen med Constantin Hansen, Ernst Meyer, Digteren Hauch og andre berømte danske Kunstnere. Med en Omstændelighed, en krampagtig Snaksomhed, der slet ikke lignede ham, udbredte han sig over, hvorledes Vejret den Dag havde været, i hvilke Trattorier de havde spist, hvor meget det havde kostet og andre ganske ligegyldige Ting.

Imidlertid sad Ursula med nedslagne Øjne og kærtegnede tavs Jørgens Haand i sit Skød. Det var ikke første Gang, hun følte sig lidt genert paa Faderens Vegne, naar Jørgen var til Stede.

Og denne urimelige Snaksomhed, hvis Aarsag hun ikke forstod, gjorde hende tilsidst saa forlegen, at hun ikke var langt fra at tilgive Jørgen, at han trods hendes Bøn slet ikke forandrede sin Opførsel overfor ham. Hvor meget hun end havde glædet sig til Faderens Komme, saa følte hun det derfor nu som en Lettelse, da han endelig afbrød sin Tale og rejste sig for at gaa.

»Naa, jeg har nok siddet her og spildt den kostbare Tid. Jeg burde have husket paa, at ingen er saa nøjeregnende med Minutterne som et Par nygifte,« spøgte Etatsraaden med et voldeligt fremtvungent Smil, mens han med dirrende Fingre knappede sin Frakke. Han overvandt sig til at gøre et ceremonielt Buk for sin Svigersøn; men Haanden gav han ham ikke denne Gang, hvad Jørgens Holdning just heller ikke opfordrede til. Ursula fulgte ham ud i Forstuen, ja helt ud paa Gangen, hvor hun, bøjet over Rækværket, blev ved at sige »Farvel, Farvel, lille Fa'er,« mens han langsomt steg ned af Trappen.

Hvor Fa'er dog bliver gammel, — tænkte hun ved at se hans bøjede Skikkelse liste sig saa besynderlig sagte, næsten vaklende, fra Trin til Trin. Og opfyldt, som hun var, af sin egen unge Lykke, paakom der hende i dette Øjeblik en ubestemt Følelse af Medlidenhed med ham — med hans Ensomhed, hans hvide Haar, hans krummede Ryg.

»Farvel, lille Fa'er!« raabte hun endnu en Gang ned efter ham; — og da løftede han Hovedet og saae op paa hende med et langt Blik, der mindede om en Dødsdømts sidste Hilsen.

Ursula slap Rækværket og skyndte sig ind i Stuen. Med udbredte Arme løb hun hen og kastede sig i Jørgens Favn.

»Og nu afsted! Tænk, Jørgen — nu kan vi være sammen hele, hele Dagen!«

»Ja, og Natten med, min standhaftige Glut!«

II Paa en Bænk i en af de afsides liggende Alleer i *Monte Pincios* Parkanlæg, hvorfra man til den ene Side har Udsigt over Rom, til den anden over Villa Borgheses store Have og de blødt afrundede Bakker paa den højre Tiberbred, sad den næste Dag efter Middag en ung, tankefuld Mand og stirrede ud i det ubestemte Fjerne. I mere end en Time havde han siddet i samme fremoverbøjede Stilling, støttende Hagen paa sin Spaserestoks store Elfenbensknap; og hverken Lyden af Ekvipagerne, der nu og da rullede forbi paa Kørevejen bag ham, eller Kvidret af de mange Smaafugle, der tumlede sig i de fuldløvede Trækroner over hans Hoved, havde formaaet at vække ham op af hans Drømmerier.

Det var Thorkild Drehling, — den unge Maler, som Jørgen og Ursula Dagen i Forvejen havde talt om. Han var Søn af en velhavende Godsejer og havde meget imod sin Familjes Ønske viet sig til Kunsten, ja havde endog fra sin Indtrædelse paa Kunstnerbanen været Medlem af »Klumpen«. Særlig havde han knyttet sig til dennes Fører, Jørgen Hallager, af hvis udfordrende Virkelighedskunst han var bleven en fanatisk Beundrer og Efterligner. Dengang Jørgen havde udstillet sit opsigtsvækkende Billede »En Martyr«, et Kæmpemaleri, der forestillede en vaad og nøgen Pløjemark, hvor en udslidt Landarbejder laa ynkelig begravet un-

der en sammenstyrtet Mergelskrænt og forgæves skreg om Hjælp med sin blodfyldte Mund, eftergjorde Thorkild Drehling Aaret efter dette Billede i en Pastel: »Den sidste Trøster«. Der var ikke anden Forskel, end at det her var en stakkels Kone, der midt i et øde, trøstesløst Landskab var segnet under Vægten af en tung Brændebyrde, mens der ude i Horisonten, hvor der paa Jørgens Billede tendentiøst var anbragt en elegant Ekvipage med liberiklædt Kusk og Tjener, saas en utydelig Taageskikkelse, forestillende Døden med en Fjællekiste under Armen, — en Ide, der forøvrigt havde forskaffet ham en alvorlig Irettesættelse af Jørgen, som hadede al fantastisk Udsmykning.

Denne slaviske Efterligning havde efterhaanden — trods hans uomtvistelige Talent — kastet et komisk Skær over den unge Kunstner. I Stedet for den Forargelse, det havde været hans Ærgerrighed at vække, fremkaldte han regelmæssigt Pressens og Publikums medlidende Smil. Og denne ydmygende Modgang, i Forbindelse med det stadig mere spændte Forhold til hans Familje, havde gjort den unge Godsejersøn end yderligere modtagelig for Jørgens revolutionære Paavirkning. Han havde lidt efter lidt optaget alle hans Meninger baade om Kunst og Politik og i det hele sluttet sig til ham med den blinde Underkastelse, som Jørgen fordrede af sine Venner. Ja, tilskyndet af ham havde han

tilsidst sendt sin aristokratiske Fader et formeligt Opsigelsesbrev fuldt af uærbødige Ytringer og fornærmelige Beskyldninger, der førte til et fuldstændigt Brud med hele hans Slægt og forrige Omgangskres.

Efter den Tid var de To uadskillelige som Manden og hans Skygge. Overalt hvor Jørgen Hallagers udfordrende Skikkelse viste sig, saas ved hans Side den slanke, tavse, næsten sky Godsejersøn, «den smukke Maler», som Aftenpigerne paa Strøget kaldte ham. De havde saaledes ogsaa været sammen paa den Skøjteløberbane, hvor de i Begyndelsen af sidste Vinter traf Ursula Branth for første Gang. Skøjteløbning var den eneste Art af Sport, som Jørgen havde undt sig Tid til at dyrke; men i den havde han ogsaa drevet det til Fuldkommenhed. Færdigheden i denne Idræt var ham saa at sige medfødt. Han var Søn af en fattig Skolelærer ovre fra de øde Egne vest for Ringkøbing, hvor Skøjterne tjener Hvermand til Befordringsmiddel, naar Fjordvigene bliver islagte.

Det var en fælles Bekendt, der dengang — iøvrigt mod deres Vilje — havde forestillet dem for den bekendte Etatsraads og forhenværende Departementschefs tyveaarige Datter, og den unge Piges sjælfulde Skønhed havde straks gjort et overordentlig stærkt Indtryk paa Thorkild Drehling. I Løbet af et Par Frostuger, hvori de til Stadighed saas, voksede denne Begejstring

til en dyb Lidenskab, der langtfra kølnedes af den Omstændighed, at Ursula tydeligt nok ikke gengældte den.

Til Jørgen havde han af Undseelse aldrig omtalt disse Følelser. Ganske vist begyndte han en Gang at tale til ham om Kærlighed; men det gik ved denne Lejlighed op for ham, at han paa dette ene Punkt alligevel ikke delte sin Vens Anskuelser, ja Jørgens frie Udtalelser om Elskovsforholdet mellem Mand og Kvinde stødte ham ved deres Ublufærdighed. Paa noget Medbejlerskab fra Vennens Side tænkte han dengang mindst af alt. Jørgens Opførsel overfor den unge Etatsraadsdatter tydede saa lidt paa Forelskelse, at den tværtimod ofte mishagede ham ved sin Mangel paa Hensyntagen. Desuden vidste han, at Jørgen stod paa en fortrolig Fod med en bredskuldret Naadlerjomfru i Saksogade, hvem han bestandig havde forherliget som et »Pragteksemplar af et Skørt«, og som han ofte havde talt om at gifte sig med. Saa var det en Dag, at Jørgen, efter at han en Tidlang havde spaseret op og ned ad hans Gulv med Hænderne i Pjækkertlommerne og talt om ganske andre Ting, tilsidst, idet han var ved at gaa, vendte sig i Døren og ganske tørt sagde: »Det er for Resten sandt, jeg er bleven forlovet med Ursula Branth.«

Havde Thorkild før været tavs med Hensyn til sine Følelser for den unge Pige, saa blev

han nu ganske stum. Ja, ikke nok dermed! Efter en Ugestids Forløb forsvandt han pludseligt og sporløst fra København uden at have taget Afsked med en eneste af sine Venner. I flere Maaneder hørte ingen noget fra ham, og man begyndte for Alvor at frygte for, at der var tilstødt ham en Ulykke, da Ursula i et af sine første Breve fra Rom bragte den overraskende Meddelelse, at hun havde truffet ham »lyslevende i Villa Farnesina, aldeles hensunken i Betragtning af Raphaels Galathea-Billede«.

Det var en pludselig Indskydelse, der havde drevet ham ned til Livsglædens og Skønhedsdyrkelsens gamle Hjemstavn for her i Ensomhed, upaavirket af alle Kammerater, at komme til Klarhed over sig selv og de Tvivl, som Kærligheden havde saaet i hans oprevne Sind. Hans første Tanke ved det uventede Møde med Ursula havde derfor været den at pakke sin Kuffert og rejse andetsteds hen. Men Ursulas mørke Øjnes Trolddom, den uforstilte Glæde, hun røbede ved Gensynet, den Venlighed, ja Fortrolighed, hun hver Dag tydeligere viste ham som Jørgens Ven, den Forekommenhed, hvormed ogsaa Etatsraaden stedse mere aabent beærede ham — alt dette havde hurtigt brudt hans svage Modstandskraft. Dag for Dag havde han opsat sin Afrejse. Han havde været Ursulas og hendes Faders Ledsager paa Spasereture, i Museerne, paa Udflugter i Omegnen, — lykkelig over at

turde være i hendes Nærhed, taknemlig for hvert lille Tegn paa Forstaaelse og Sympati — — indtil hin Dag, da hun i Villa Mondragones mørke Stenege-Allee havde hævet Fortryllelsen ved smilende at betro ham, at hun «gik i Giftetanker» og ventede Jørgen til Rom.

Den Dag slog han sin Afrejse urokkelig fast ... Og nu sad han her og tog den sidste, bevægede Afsked med Rom. Han sad med halvlukkede Øjne og inddrak Lyden af Byens Liv, idet han gav efter for det Hang til drømmende at fortabe sig i sig selv, som atter var vaagnet hos ham hernede i Ensomheden under Sydens blaa Himmel, og som han kendte saa godt fra sin Ungdomstid, da han gik derhjemme i sin Faders store Skove og lod sig beruse af Træernes mørke Susen eller sad oppe paa Skrænterne ved det aabne Hav og fik Taarer i Øjnene af sine egne Tanker.

Klokketoner henne fra Nonnekirken *Sct. Trinita del Monte* vakte ham endelig op af hans Drømme. Han saae paa sit Ur, blev lang i Ansigtet og rejste sig hurtigt. Tiden var løben fra ham; han maatte skynde sig, om han skulde naa at faa gjort sine sidste Afskedsvisitter inden Aften.

Først gik han hen for at gøre sin Opvartning hos de nygifte.

Ursula var ene hjemme. Hun rejste sig fra et lille Skrivebord henne ved det ene Vindue og

gik ham imøde med det stilfærdige, næsten bly Væsen, hvormed hun altid modtog Fremmede.

»Hvor det var kønt af Dem at se herop,« sagde hun og rakte ham Haanden. »Jørgen kommer straks. Han gik sig blot en lille Tur for at ryge en Cigar. — Men hvad er det, man hører om Dem? Fa'er fortalte idag, at De vil rejse. Det er da ikke sandt?«

»Desværre! Det er endog paa høje Tid! . . . Jeg gør det saamænd ugærne nok; men De vil sikkert indrømme mig, at jeg ikke godt kan vende hjem uden at have set Pompeji og Neapel. For Resten tør jeg heller ikke smigre mig med, at jeg vil efterlade noget Savn her. For et Par nygifte kan en Fremmed ikke være langt nok borte, siger et gammelt Vismandsord.«

»Aa ja, men med Dem er det en anden Sag; De hører jo ligesom med til Familjen. Og nu, da Jørgen er kommen, kunde vi netop have det saa rart sammen. Jeg vil sige Dem, Jørgen vil blive frygtelig skuffet, dersom De rejser. Han har netop talt om, at han har en Høne at plukke med Dem,« tilføjede hun med et betydningsfuldt Smil.

Thorkild svarede kun med en beklagende Haandbevægelse.

»Ja, ja, — naar der ikke er noget at stille op med Dem, saa maa vi jo se, om vi kan finde os i at undvære Dem. Kom nu og sæt Dem ned, Drehling.«

De tog Plads i de samme to højryggede Armstole omkring det lille Bord foran Plantegruppen, hvor Jørgen og Etatsraaden Dagen i Forvejen havde udfægtet deres sidste, stumme Kamp. Thorkilds Blik sneg sig stjaalent rundt i Stuen, og efter et Øjebliks Tavshed sagde han:

»Og De var nok i Frascati igaar, efter hvad man hører?«

»Ja, vi havde en rigtig dejlig Tur. Fuldt Solskin hele Dagen, og fuldt Maaneskin hele Aftenen.«

»Ja, saa kan selv et Par Nygifte næppe forlange mere. Og De spiste til Middag i *Locanda Maggiore* — ude i det tætte Lysthus i Haven — og delikaterede Dem med Hønsepostej og Falerner.«

»Naa, det veed De ogsaa!» udbrød hun og blev lidt rød. «Man skulde næsten tro, De havde beluret os.«

»Paa ingen Maade! Jeg var her i Rom hele Dagen og havde travlt med at pakke ind og gøre Visitter.«

»Men hvorfra veed De det da?«

»Kan De virkelig ikke gætte det?«

»Aa, det er sandt! Fra Advokat Hoskjærs naturligvis!» — Ursulas mørke Bryn trak sig sammen, og hun sad et Øjeblik tavs og saae ned paa Spidsen af sin lille Fod. — «Jeg veed jo, at Advokatens var derude. Vi kørte hjem sammen; . . . det vil sige, de sad i Kupeen ved Siden af os, men jeg kunde kende deres Stem-

mer. Ja, jeg kunde saamænd endogsaa høre det meste af, hvad de sagde.«

Thorkild betragtede hende opmærksomt, mens hun sad der bøjet over sine Hænder, med Albuespidserne hvilende paa Stolens polstrede Armlæn, og stadig saae ned paa sin Fod. Han var ved disse Maaneders Samliv med hende bleven saa fortrolig med de forskellige Udtryk for hendes hurtigt skiftende Stemninger, at han øjeblikkelig havde mærket, hvorledes hendes Sind var kommen i Oprør.

Lidt efter løftede hun ogsaa næsten trodsigt Hovedet og sagde.

»Vil De svare mig ganske ærligt paa et Spørgsmaal? . . . Men ganske ærligt.«

»Jeg skal forsøge det.«

»Vil De da sige mig, . . . var De . . . blev De meget forundret, den Gang De hørte, at Jørgen og jeg var bleven forlovede? Jeg mener ikke, om De blev overrasket. Men forbavsede det Dem? Syntes De, kort og godt, at det var et underligt Parti?« sagde hun, idet hun med en vis, nervøs Lidenskab slog Fodspidsen mod Gulvet.

Thorkild tøvede et Øjeblik med Svaret.

»Det var altsaa derom, at Advokatens igaar Aftes —?«

»Ja, ogsaa de! Men nu spørger jeg Dem. Hvorledes tænkte De?«

»Jeg?« sagde Thorkild med et anstrengt Smil.

»Behøver De virkelig at spørge? Jeg fandt det selvfølgelig ganske i sin Orden. Jeg har vist før fortalt Dem, at jeg fra den allerførste Gang, jeg saae Dem — jeg veed ikke, om det var paa Grund af noget vist i Deres Væsen, i Deres Klædedragt eller i den Varme, hvormed De talte om Kunstnernes frie Liv — straks fik det Indtryk af Dem, at De altid havde tænkt paa at blive en Kunstners Hustru.«

»Det har jeg ogsaa!«

»Og jeg finder det ganske naturligt, særlig fordi Deres Faders Hus altid har været et Hjem — og et berømt Hjem — for Kunstens Dyrkere. Maaske har Godtfolk blot undret sig lidt over, at De da ikke valgte Dem en Livsledsager af denne Deres hjemlige Omgangskres.«

»Men du godeste Gud! Skulde jeg da have giftet mig med H. P. Holst eller med gamle Professor Hagen eller med Dyremaler Karsten med Træbenet . . .«

»Nej, Frue, det skulde De visselig ikke, — blandt andet af den Grund, at disse Herrer, saa vidt jeg veed, er mere end tilstrækkelig gifte i Forvejen. Men jeg kunde tænke mig — ja, De har jo bedet mig sige min Mening, — jeg kunde da tænke mig, at saadanne brave Folk som — ja netop som Advokatens — at de har haft ondt ved at forlige sig med, at Deres Valg just faldt paa den Mand, der i enhver Henseende stod Deres egen Kres fjernest, ja som rimeligvis af

alle danske Kunstnere har været den mindst velrekommanderede i Deres Faders Hjem.»

Ursula svarede ikke straks. Hun havde lænet sig tilbage mod Stoleryggen; og idet hun holdt de udspilede Hænder foran sig, saaledes at Fingerenderne berørte hinanden, saa' hun med et stille, fortrøstningsfuldt Blik ud gennem Vinduet . . . op paa den rødskyede Aftenhimmel, der kastede et ligesom forklarende Skær ned over hendes Skikkelse.

»Ak ja — det kan maaske synes underligt nok,« sagde hun endelig meget langsomt og i en Tone, som om hun ikke tænkte paa, hvem hun talte til, eller som om hun talte højt med sig selv. »Men det er blot, fordi Folk slet ikke kender Jørgen, at de dømmer ham, som de gør. Det kan jo gærne være, at han tidt er hensynsløs og stormer frem, . . . men det er nu en Gang hans Natur! At han er egensindig og maaske overmodig af sin Begavelse . . . aa ja! Men hvem har vel ogsaa saaledes kæmpet sig frem ved egen Kraft som han? Naar jeg tænker paa alt, hvad han lige fra sin tidligste Barndom har gaaet igennem af alle Slags Ydmygelser, baade Fattigdom og Savn, ja ligefrem Sult . . . saa forstaar jeg godt, at han har faaet det mørke og bitre Syn paa Livet, som man altid bebrejder ham. — — Men for Resten,« tilføjede hun efter et Øjebliks Tavshed og syntes i Tankerne at

smile op til Aftenstjernen. »Det er jo ikke sagt, at han altid vil blive ved at være saadan.«

Thorkild løftede Hovedet og fik store Øjne.

»Hvorledes? . . . De mener at —«

»Nu ja!« sagde hun med et lille Hovedkast, uden at tage Blikket ned fra Skyerne. »Tænk paa Dem selv, Drehling! Er De egentlig ikke bleven en anden, siden De kom bort fra Deres mange Venner og de evige Stridigheder derhjemme?«

»De mener altsaa,« stammede Thorkild undvigende og blev rød, »De mener, at Jørgens forandrede Livsforhold . . . at Opholdet her i Italien —«

»Det mener De vist i Grunden ogsaa selv,« sagde hun og saa' nu hen paa ham med et fast, medvidende Blik, der fik ham til at slaa Øjet ned. »De er nu for Deres eget Vedkommende saa hemmelighedsfuld; men jeg tror nu alligevel om Dem — hvad jeg tror.«

Thorkild svarede ikke; han hørte end ikke hendes sidste Ord. En Følelse af dyb Sørgmodighed og Medlidenhed havde fyldt hans Hjærte og gjorde ham stum. Han forstod hende pludselig helt. Hun havde med sine Ord, sit Blik, sine Kinders Blussen bortvejret det sidste Taageslør, der havde tilhyllet hendes indre Liv. Hendes Sjæl stod nøgen for hans Tanke i sin hele stolte, sværmeriske Skønhed. Dette var altsaa hendes lønlige Haab! Dette var den Drøm, som

Kærligheden havde indblæst hende, og som havde givet dette unge, sarte Kvindeblod hint vidunderlige Mod til at trodse hele Verdens Dom! Hun drømte om at blive Jørgens forløsende Engel, hans Beatrice, hans Laura! — —

Ude fra Forstuen hørtes i det samme stærke Skridt, og Jørgen traadte ind.

Dersom Thorkild i mindste Maade havde vaklet i sin Beslutning om at rejse, saa henvejredes i hvert Fald nu enhver Tvivl ved Synet af den elskovsfulde Henrykkelse, hvormed Ursula straks kastede sig om Jørgens Hals og kvidrende foreholdt ham hans lange Udeblivelse; — han følte, hvordan Blodet i dette Øjeblik veg bort fra hans Kinder, og at Trækkene om hans Mund stivnede.

»Jeg kunde jo slet ikke begribe, hvorfor du ikke kom,« vedblev Ursula og kunde ikke faa sig selv til at slippe Jørgen. »Jeg begyndte næsten at blive bange for dig. Hvor har du været? Har du truffet Nogen? . . . Se her, hvad jeg har til dig!«

»Ej, ej — Thorkild!« sagde Jørgen og klemte Vennens Haand med sin fulde Kraft. »Goddag, du Syvsover! Jeg søgte dig i Morges i dit Atelier, men fandt Døren lukket. Du havde maaske efter sidste Parisermode ageret mystisk-sværmerisk Nattevandrer og tragisk Fuldmaanehelt? — — Har I for Resten hørt det allersidste Nyt fra Paris?«

»Hvilket?«

»Anarkisterne deroppe har atter ladet høre fra sig. Jeg læste det i en Figaro henne paa Kafeen. Et Restavrationslokale sprængt i Luften, et Par Mennesker kvæstede, og en Kone flækket Hjærneskallen. I den Anledning stor Ophidselse — naturligvis!«

»Men det er jo forfærdeligt . . . nu igen!« udbrød Ursula, ganske bleg, og foldede Hænderne paa Nonnevis foran Brystet.

»Tja, — hvad skal man sige!« udbrød Jørgen og kastede sig ned paa en Stol, lagde begge Hænder bag om Nakken og gav sig til at stirre op i Loftet. »Vædelse maa der til, sa'e Kællingen, hun slikked' sig om Næsen! Naturligvis er det trist med den Dynamit og de stakkels Mennesker, som bliver ødelagte. Men — hvem véd? — maaske er der i Virkeligheden ikke noget andet Middel til at skaffe sig Ørenlyd med i vor Tid.«

»Aa fy, tal dog ikke saadan, Jørgen . . . det mener du jo slet ikke,« sagde Ursula.

»Aa nej, det gør jeg vel egentlig heller ikke. Jeg gør mig i hvert Fald endnu Umage for at holde Ideens Fane højt, som det hedder. Man vil jo nødig smudske Mansjetterne.«

Nu rejste Thorkild sig for at tage Afsked.

»Hvad? Vil du gaa?« raabte Jørgen og sprang op.

»Jeg skal jo rejse til Neapel i Aften og har endnu Visitter at gøre.«

»Men hvad skal nu det sige? Du rejser, inden vi faar snakket ordentligt sammen! Og jeg, som har begge Lungerne fulde af Forbandelser til dig!«

»Ja, det er jo sandt,« smilte Thorkild med urolig Forlegenhed. »Din Hustru fortalte mig, at du havde en Høne at plukke med mig.«

»En Høne! Nej, en Kalkun, min Fa'er! Du slipper ikke saa let!«

»Nu ja, i hvert Fald maa jeg have det tilgode til jeg kommer tilbage. Som sagt — min Tid i Dag er knap.«

»Ja ja — saa sætter jeg min Kalkun paa Fedesti saa længe. For du er her vel snart igen? Der kan da ikke være saa meget at kigge efter dernede.«

Uden at svare vendte Thorkild sig mod Ursula og sagde Farvel.

Ursula tog Jørgen under Armen, og de fulgte nu begge deres Gæst ud i Forstuen og derfra ud paa Trappegangen.

Da den sidste Afsked her var taget, og Thorkild var naaet ned til den første Afsats, bøjede Jørgen sig ud over Rækværket og raabte overgivent efter ham:

»Og hils Vesuv, den gamle Dynamitard! Spørg ham, om han ikke snart igen lader høre lidt

alvorligt fra sig. Sig ham fra mig, at vi trænger til en lille Verdensforskrækkelse!«

»Men du er dog helt forrykt i Dag, Jørgen,« lo Ursula og ruskede ham i Øret med en dog ikke helt oprigtig Munterhed. »Hvad tror du, Drehling tænker om dig!«

Rom, d. 4de Januar.

III GODDAG, Skriverhans!

Det hører jo til god gammel Sæd blandt brave, danske Genier at hjemsende sine Indtryk hernede fra Kunstens »hellige« Haller. Da du nu ganske specielt anmoder mig derom, og da det i denne Tid er et nederdrægtigt Regnvejr, og da jeg virkelig i Dag er stemt for fredelig Syssel, saa bekvemmer jeg mig til at tage fat paa det mig ellers temmelig uvante Redskab, der kaldes en Pen, for at imødekomme dit Ønske. Forøvrigt er du jo saa aabenhjærtig at bede dig forskaanet for ethvert lyrisk Udbrud af Kunst- eller Naturbegejstring, hvorimod du ønsker »tilforladelige Skildringer af Forhold og Personer, som du ved Lejlighed kunde finde Anvendelse for«. Meget vel! Jeg forstaar dig, gamle Skumler! Hug bare til!

For Resten kunde du (hvad vel ikke forbavser dig) have sparet dig Ulejligheden med dit ovenfor omtalte Forbehold. Jeg kan nemlig sammenfatte mine kunstneriske Indtryk hernedefra i det Udbrud, der forleden ude i Vatikanet fløj en ærlig Svensker ud af Munden overfor en Renæssance-Gruppe, forestillende tre nøgne Fruentimmer (for Velanstændighedens Skyld kaldet Bakkantinder), nemlig: »Hvad Fanden er det for no'en Mokkeduller!« Jeg fik den største Lyst til at gaa hen og falde den Mand om Halsen. Han aabenbarede i disse Ord et

sandere og sundere Blik for Kunsten end alle Skønhedsdyrkelsens Lægprædikanter tilsammen. Det gør dog godt en Gang at høre Sandhedens Røst, selv om den kommer fra en rødblisset Svensker. Ja, for man vader dog i Afgudsdyrkelse, hvor man gaar! Forleden kom jeg til at tænke paa, hvad for Forestillinger Efterverdenen maatte gøre sig om os og vore Forfædre, dersom Vorherre en Dag fandt paa at borteskamotere alle den menneskelige Aands Frembringelser undtagen netop Kunsten, dersom man altsaa kun blev i Stand til at danne sig et Begreb om Fortiden gennem de dansende Gudinder og badende Nymfer og kokette Madonnaer og nøgne Alphonser (kaldet Diskoskastere eller saadant noget), og al den anden Bordel- og Pæderastkunst, som fra Arilds Tid har været Genstand for vor hysteriske Tilbedelse. Her kan man vandre gennem hundrede Sale uden at træffe paa et eneste Vidnesbyrd om de brede Lags Liv og Lidelser, om Menneskeaandens Frigørelseskamp, kort sagt om nogen af de Rørelser inden for Folket, der har holdt Verdenshjulet i Gang og været dets egentlige Bevægkraft. Kommer det højt, præsenteres der os af det borgerlige Liv en eller anden Hyrde-Idyl eller en Værtshusscene. Forøvrigt lutter Ammestueeventyr og himmelske Syner og Naturhenrykkelse og liderlige Drømmerier. Kun et Par af de allerældste kristelige Malere har i deres

ubehjælpsomme Fremstillinger af Kristi Forfølgelseshistorie røbet en virkelig Indignation over Sandhedens og Retfærdighedens Tiggergang her paa Jorden og helliggjort Kunsten ved fuldt bevidst at anvende den agitatorisk, ganske paa samme Maade som vor egen Tids endelig frembrydende sociale Kunst.

Naa, jeg mærker, at jeg alligevel begynder at snakke fra Leveren. Punktum altsaa — og til Sagen!

For nu at begynde med Begyndelsen, saa skal der efter Sigende være en usædvanlig Mængde Skandinaver hernede i »Vidunderlandet« denne Vinter. Et Tidens Tegn, forstaar du! Her i Rom bestaar Karavanen af ca. 30 veltæmmede Dyr, der to Gange daglig lader sig fodre i en Snask — tusind om Forladelse, »Trattoria« — henne i Ruinerne af Diocletians Bade (et ækelt gammelt Skrummel, der ærefrygtsfuldt bevares som en Helligdom, skønt det optager et uhyre Rum lige i Byens Midte, hvor en Torvehalle, en aaben Plads eller anden borgernyttig Indretning vilde have sin naturlige Beliggenhed). I denne gamle Rotterede har en vis Signor Francesco en smudsig Beværtning, der ligner halvt en Hestestald, halvt en stor Kælderhvælving. Den er nemlig indrettet i et af de gamle Baderum og har Mure tre Gange tykkere end en Bagerovn, og det er dette og saa Kælderens »maleriske« Udstyr, der har faaet »de gemytlige

Sælhunde« — som Selskabet med prisværdig Selverkendelse har døbt sig selv — til at udvælge dette Sted til deres Sammenkomster, hvor de paa gammel Romafarervis i kunstnerisk Frihed hengiver sig til Livsglæden midt imellem Folket.

Forøvrigt bestaar Menageriet i Aar aldeles overvejende af danske Eksemplarer, ligesom ogsaa Løvens Rolle er tildelt en Landsmand, nemlig Højesteretsadvokat Hoskjær, der sammen med en oppustet Hunabe, som han kalder sin Hustru (i bevægede Øjeblikke sin Viv), udgør Midtpunktet for den skandinaviske Selskabelighed. Samme Advokat er et trøffelfedet Hjærtemenneske paa 250 Pund og med et dertil svarende lyst og frejdigt Blik paa Livet. Han siger det stadig selv — og med en uforlignelig Selvfølelse — at han hader alt Vrøvl og ikke for sin Død kan lide Ophævelser. Han staar opført paa Skattelisten med en Aarsindtægt af tredive Tusinde; derfor kan han ikke faa i sit flenskaldede Hoved, hvad i Alverden Menneskene kan have at beklage sig over. Med sine røde Flæskeskinke-Kinder betragter han det som sin Livsopgave overalt at optræde som den levende Protest mod Tidens Reform-Feber og sygelige Misfornøjelse. Det undrer mig derfor slet ikke, at han i den seneste Tid er bleven en »Situationens Mand« derhjemme, hvor man jo nu fra de forskelligste Sider med stedse

større Eftertryk raaber paa overlegne, ideelt anlagte Mænd med aabent Blik for den Gemytlighed, Tiden kræver. Hernede hviskes der allerede om, at man paa allerhøjeste Steder skal have faaet Øje for hans Kvalifikationer. Ja, hvorfor ikke? Nu oprinder sikkert Tusindaarsriget for alle joviale Sælhunde! For Fremtiden bedømmes Kvalifikationerne efter Spæklaget! Bravo! Der bliver atter Haab for tykke Bagermester Darum!

Det øvrige Selskab bestaar som sædvanlig af en broget Samling entusiastiske Herrer og Damer, der er taget herned for at lufte deres Idealer under Sydens blaa Himmel. I første Række optræder selvfølgelig Repræsentanterne for de »skønne« Kunster, der ligger hernede for kultusministerielt Mammon og genføder den saa meget efterspurgte »store« Kunst. Jeg nævner: Adonis-Petersen (der foreløbig, hvad det Ydre angaar, er bleven en fuldkommen Rafael), Ludvig Hegger, samt den store Nordmand, Billedhugger Karl Kristian Honorius Krack, der tre Gange har knust mig med sit Dovrefjeldsblik og aabent udtalt, at jeg vanhelligede Rom ved min Nærværelse. At din Kollega, Digteren Folehave, er hernede, véd du rimeligvis. Han gør stormende Lykke, især blandt Damerne, fordi han paa ringeste Opfordring overrækker dem rødtindbundne Eksemplarer af sin »Ahasverus«, »Richard Løvehjærte«, »Robespierre« og hvad nu

de andre vindskibeligt forarbejdede Uddrag af Kofods Verdenshistorie hedder, der har gjort ham til Dagens erklærede Digterhelt derhjemme. For Resten maa det siges, at Lykken ikke har gjort den Mand hovmodig. Aldrig i mit Liv har jeg set noget mindre udæskende end denne lille snuskede Person, som synes at have faaet skæv Ryg af altfor underdanige Buk; som næppe tør gaa over et Gulv af Frygt for at vække Anstød; som bestandig hvisler: »Om Forladelse!«, »Aa, gør Dem for Guds Skyld ingen Ulejlighed!«, — som kort sagt besidder den ulastelige Krumryggethed og uafrystelige Artighed, der jo altid har været nok saa nødvendig som Talent og Karakter for at faa Optagelse paa det danske Parnas.

Lad mig se, — hvad kan jeg ellers have at berette? Juleaften fejredes naturligvis henne i »Foreningen« paa god gammelnordisk Vis med Risengrød og fed Steg og en gemytlig Svingom omkring det store Fastelavnsris, som vi kalder for et Juletræ. Bagefter fik vi Salmesang og Sodavand. Til allersidst fik Advokaten en forvreden Taa, idet han, opfyldt af Juleglæden, traadte fejl paa Trappen. For Resten er jeg ikke i Stand til at fortælle dig videre indgaaende om vore Landsmænds Bedrifter hernede. Som du vel kan tænke dig, træffer jeg kun undtagelsesvis sammen med dem, og naar det sker, ønsker jeg dem gærne Fanden i Vold. Heraf

maa dog du (og andre ligesindede) ikke slutte, at jeg gaar hernede og agerer brummende Bjørn. Det ønsker jeg ikke af en ganske bestemt Aarsag og af Hensyn til en ganske bestemt Person. Du forstaar! Ganske vist savner jeg ofte mit Arbejde svært og kan i min Ørkesløshed undertiden blive ikke saa lidt af en Flintflyver. Men jeg har paa den anden Side gjort den Opdagelse, at det ikke er helt Løgn, at Ægteskabet er en fortræffelig Institution. Maaske er det den eneste, der bør skaanes, naar en Gang den store Ragekniv kommer i Virksomhed. De løse Forbindelser duer alligevel ikke, de forjasker Karakteren, og man spilder sin Tid og sin Kraft med alt det Renderi paa Gader og Nattekafeer for at fange nye Fugle. Læg dig det paa Sinde, du gamle Knejpe- og Variete-Slave; et Hjem er i mere end én Forstand en Mands »castle«, — det har jeg ikke før haft Lejlighed til at erfare.

Om Forholdene derhjemme gider jeg ikke skrive. Hver Gang jeg hører noget derom eller læser de Aviser, som sendes mig, bliver jeg rasende. Jeg pines da dobbelt af min nuværende Uvirksomhed, som ogsaa — her bandte jeg fælt! — snart skal faa Ende. I har mig med det allerførste hjemme igen! For Pokker! Der maa dog kunne gøres noget for at holde igen paa Frafaldet og al den anden Nederdrægtighed derhjemme. Selv et halvdødt Svin kan dog

pirkes op til at skrige. At Sahlmann er bleven Ridder ved Nytaarskuren, har jeg læst. Han fortjener det, den fejge, skrydende Hund! Hver Gang jeg tænker paa ham og de andre Overløbere, faar jeg Lyst til at sende dem en Spytteklat i et anbefalet Brev. Om der skete dem deres Ret, skulde de en mørk Nat druknes i en Møddingpøl og derefter graves tre Alen under Jorden i en Latrintønde. Saa kunde Renovationskompagniet in pleno lægge en Halmkrans paa deres Grav. Det var det Mindesmærke, de havde fortjent!

Men nu vil jeg holde op, og du er vel ogsaa træt af min lange Passiar. — Hils Holdkæft fra mig og sig ham Tak for Brev, ligesaa Rasmus og de andre trofaste. Spørger de om mig, saa sig — som anført — at jeg snart vender Næsen hjemad. At Drehling blev attraperet her, veed du jo. For Resten fik jeg ikke snakket meget med ham, da han rejste et Par Dage efter min Ankomst; men jeg syntes, han saa' saa løjerlig mølædt ud. Jeg er bange, der er begyndt at gaa Romantik i ham hernede. Jeg skal have ham ordentlig i Skole, naar han kommer tilbage.

Det er sandt — endnu ét! Bag ved Skabet i min gamle Hybel staar (blandt andre Ting) mit Billede af Fabrikspigen, der slæbes til Visitation af en Politibetjent, mens to Udhalere med lakerede Snabelsko staar paa Fortovet og griner. Kunde du ikke hurtigt faa smækket en

Ramme om det og se at faa det solgt til en eller anden liberal Smørgrosserer eller udstillet hos Blegfedt i Bredgade. Af de mulig indkomne Penge (tag, hvad du kan faa) kunde du sende hundrede Kroner til Murerhaandlangernes Strejkekasse; Resten maa du sende mig herned.

Haandslag!

Din

Jørgen Hallager.

IV Det nye Aar havde faaet en trist Begyndelse. Hele Januar Maaned tilhyllede den evige Stad som en Nonne sine Yndigheder med et mørkt Slør af Taage og Regn, ja endog en Snestorm overraskede en Dag de skuffede Nordboer, der til Overflod havde den Ærgrelse at høre hjemmefra, at man der gik og frydede sig over en ualmindelig mild og foraarsagtig Vinter. Først i Begyndelsen af Februar viste Solen sig igen i al sin Kraft; og da det samtidig faldt ind med Fuldmaane, besluttede Skandinaverne en Dag ved Frokosten hos Signor Francesco, at man om Aftenen skulde drage ud til et af de tidt besungne Kunstner-Trattorier i Haverne ved *Ponte molle* for efter gammel Tradition at byde Foraaret velkommen ved et Symposion under aaben Himmel og lade Glassene blinke i Lunas sølvgrønne Straaler.

Der skikkedes Bud til alle fraværende Medlemmer af »Sælhundene«s Kres, og Etatsraad Branth, der med Iver greb enhver Lejlighed til at faa et Ærinde hos sin Datter, tilbød straks at bringe al fornøden Besked til de Nygifte i Via Purificatione.

Kirkeklokkerne ringede just fire, idet han med ængsteligt bankende Hjærte naaede op ad de mange Trapper til den lille Lejlighed under Taget, hvor han paa sit *amico* blev lukket ind af den lille Annunciata. Da et Blik paa Knagerækken i Entreen havde oplyst ham om, at hans

Svigersøn ikke var hjemme, lysnede det i hans Ansigt; med et helt fornøjet Smil traadte han ind i Dagligstuen, hvor Ursula sad i sin Armstol henne ved Vinduet og syede paa et Stramajbroderi.

Etatsraaden satte Silkehatten fra sig paa Bordet, kastede sine Handsker i den og gik hen og kyssede sin Datter paa Panden.

»Saa her sidder den lille Frue og kukkelurer inden Døre trods det straalende Vejr. Er Gemalen ikke hjemme?«

»Nej, — men jeg venter ham hvert Øjeblik. Sæt dig ned, lille Fa'er.«

»Hm — Tak — nej Tak, jeg har ikke Tid idag. Jeg vilde blot kigge op et Øjeblik,« sagde han og tog igen sin Hat. »Jeg maa egentlig straks gaa. Jeg har virkelig en Del at udrette idag. — Din Mand er maaske ude for at ryge?«

»Nej, han ryger herhjemme nu.«

»Ja saa.«

»Jeg har selv bedt ham om det.«

»Naa, han er maaske bare gaaet sig en lille Tur?«

»Nej, han gik allerede i Formiddags. Han tog ud med sin Malerkasse.«

Etatsraaden, som havde vendt sig bort, drejede sig atter helt omkring og stirrede med opspilede Øjne paa sin Datter.

»Din Mand? Ude for at male — her?«

»Ja, hvorfor ikke? Vejret er jo saa godt idag.«

Udtrykket i den lille Mands Ansigt var et Øjeblik som forstenet. — Aah! sagde han derpaa til sig selv, idet han afbrød sin Tankegang og atter vendte sig ind imod Stuen. — Rimeligvis en eller anden interessant Skarndynge, han har opsnuset! Et fordrukkent Bybud eller en Slagterbod!

»Naa,« fortsatte han højt. — »Lad mig ikke glemme, hvad jeg er kommen herop for. Ser du, vi er bleven enige om at tage ud til Ponte molle iaften, . . . det er Fuldmaane, og du husker nok, jeg har fortalt dig om den smukke Skik, som i sin Tid blev indført af Kunstnerne her. For tredive Aar siden, da jeg sammen med Ernst Meyer, gamle Hansen og . . . nej, det bliver for vidtløftigt at fortælle om idag. Altsaa, jeg vilde blot spørge, om I ikke kunde have Lyst til at tage med.«

»Jo, det kunde jo være rigtig morsomt. Hvor skulde vi mødes?«

»Vi havde tænkt at samles hos Francesco saadan ved Ottetiden og køre derud i Drosker. Kunde det passe Jer?«

»Jo, det kunde det vist nok. Men vil du ikke vente, til Jørgen kommer, saa kunde vi træffe en rigtig Aftale. Han maa være her straks.«

»Nej, jeg maa gaa nu. Jeg har sandelig ikke et Øjeblik at spilde. Farvel, min lille Ven,« — han tog hende under Hagen og løftede varsomt hendes Blik op imod sig. — »Har man det saa

ogsaa rigtig godt? Og er rigtig glad? . . . Jeg synes, man har set lidt forknyt ud i den sidste Tid.«

»Saa-aa,« svarede hun og blev lidt rød. »Det veed jeg ikke noget af. Det maa vel have været al den slemme Sirocco, vi har haft saa længe. Jeg har det godt.«

»Ja ja — Vorherre være med dig, mit Barn!«

Han kyssede hende bevæget paa Panden og gik stille bort. Ursula fulgte ham ud paa Trappegangen, hvor hun som sædvanlig blev staaende, bøjet over Rækværket, for at nikke til ham under Nedstigningen; — hun havde lagt Mærke til, at han satte stor Pris paa denne Opmærksomhed, ja, at det formelig gik ham til Hjærte, naar hun en enkelt Gang glemte den.

»Farvel, Farvel!« raabte hun ned til ham, da han et Øjeblik blev staaende ved Trappens Omdrejning og kyssede paa Fingren.

Da hun igen var kommen ind i Stuen, saae hun, at han havde efterladt sine Handsker paa Bordet.

»Herregud, lille Fa'er!« udbrød hun ganske højt og rystede mismodigt paa Hovedet. Ja, Jørgen havde Ret! Han begyndte virkelig at gaa lidt i Barndom. Iforgaars glemte han sin Stok, forleden Dag sit Lommetørklæde. Hvad skulde det dog blive til?

Med et lille Suk satte hun sig tilrette i sin Armstol og tog igen fat paa sit Broderi. Her

sank hun dog hurtigt tilbage til de lyse Drømmerier, af hvilke Faderen ved sit Komme havde revet hende ud. Mens hun i det svindende Dagsskær med mekanisk Regelmæssighed stak Naalen op og ned gennem sit Stramaj, syslede hendes travle, stundesløse Tanke, nu hist, nu her, ligesom en lille Fugl, der hopper fra Gren til Gren i det Træ, hvor den har bygget Rede. Da hun kom til at tænke paa Faderens himmelfaldne Forbavselse over at høre, at Jørgen var gaaet ud for at male, spillede der et Smil om hendes Mund. Ja ja, lille Fa'er! Vent blot, saa skal du nok faa Trøst for alle de Bekymringer og Ængstelser, du har haft for min Skyld. Blot lidt Taalmodighed! — — Vidste hun blot, hvor Jørgen var taget hen! Hun vilde ønske, at han var gaaet op paa Palatinerhøjen, op til de store Kejserborg-Ruiner, hvor man havde en saa højtideligt knugende Fornemmelse . . . »som om man vandrede mellem de øde Levninger af en Guds Værksted«, som Drehling en Gang havde sagt deroppe. For noget stort, noget ualmindeligt maatte det være for at betage ham, der selv var saa stor og ualmindelig i alt, saa vældig i alle sine Lidenskaber. — O, du min stærke, vilde Ørn! Hvor mægtig, hvor stolt din Flugt vil blive, naar du ret faar Luft under dine Vinger! Hvor højt, højt, højt vil du ikke stige over alle de smaa nette Gærdesmutter og Graaspurve derhjemme, der pænt holder sig til Hustagene og

de lune Møddinger! Blot du da ikke helt vil glemme mig deroppe i Æteren, men tænke lidt paa din lille Gaasemo'er, der sidder her i Reden og venter og længes og ikke kan følge dig! — — »Om hun nu ogsaa var rigtig glad?« Hvor Faderen havde sagt det underligt! Havde man virkelig kunnet se noget paa hende? Men det havde nu ogsaa været skrækkelig uheldigt med den evige Regn og Taage, der havde gjort alting saa trist og graat. Hun fortænkte slet ikke Jørgen i, at han tilsidst var bleven utaalmodig og havde længtes hjem . . . han, som aldrig kunde finde sig i at være ledig et Øjeblik. Men nu var de slemme Dage forbi. Nu var hun lykkelig — ganske, ganske lykkelig!

Hun kastede sit Arbejde fra sig og rejste sig. Hun kunde ikke længer sidde stille for Længsel og Spænding. Nu maatte Jørgen dog ogsaa snart være her. Solen var jo nede. Her fra Vinduet kunde hun se hele den vestlige Himmel flamme som en Verdensbrand, og dernede laa Byen allerede halvt begravet af de røde Aftentaager. Se! Derude over Kampagnen steg Maanen langsomt op. Hvor søvndrukken den saae ud! — Du har nok ondt ved at komme op af Fjerene, du dovne Krop! Vil du se, du skynder dig lidt. Og gør dig saa Umage for at skinne rigtig smukt og klart for os i Aften!

Hun foer sammen; — det ringede ude paa Forstudøren. Fortrædelig vendte hun sig om

imod Stuen. At der ogsaa skulde komme Fremmede netop nu! Hvem kunde det dog være? Faderens Ringning var det ikke. — Aa, ikke andet end Posten!

Annunciata stak en lille Pakke i Korsbaand ind ad Døren.

»De dumme Aviser!«

Hun gemte Pakken inde under nogle Bøger paa Skrivebordet. Idag skulde intet faa Lov at forstyrre deres Fest! — Hvordan var det nu? Til *Ponte molle,* havde Faderen sagt! Ja ja, det kunde blive herligt — herligt! Idag vilde Jørgen saamænd nok tage med. De behøvede jo heller ikke hele Tiden at være sammen med de andre. De kunde jo i det mindste tage hjem tilfods, naar de andre kørte, ... ganske ene skulde de vandre i den stille, dejlige Maanenat og tale sammen om Fremtiden og deres Kærlighed. — Eller skulde de maaske alligevel hellere blive hjemme? Fejre en Kærlighedsfest her inden veltillukkede Døre? Sidde sammen derhenne i Maanestriben ved Vinduet, tavse, tæt sammenslyngede, Mund mod Mund! . . . Hun kunde have Lyst til at smykke sig til hans Hjemkomst, modtage ham i hvid Dragt, med udslaaet Haar, bekranset af sødt duftende Blomster! Skulde hun gøre det? — Nej, nej; det gik ikke an; Jørgen vilde ikke synes om det. — Han havde Ret; hun var virkelig bleven alt for barnagtig!

. . . Hun hørte en Nøgle blive stukket i For-

studøren. I næste Øjeblik stod hun derude ved Jørgens Side.

Hun overvandt dog Fristelsen til straks at kaste sig om hans Hals og overøse ham med Spørgsmaal. Trods Halvmørket havde hun faaet Øje paa de dybe Furer, der altid viste sig mellem Jørgens Bryn, naar han var stærkt optaget, — og hendes Erfaring havde lært hende, at man da ikke skulde falde med Døren ind i Huset til ham. Hun klappede ham blot paa Kinden, hjalp ham af Ydertøjet, tog Malerkassen og hængte den op paa Knagerækken uden saa meget som at aabne den paa Klem, skønt hendes Fingre brændte af Nysgerrighed. Saa gik hun nynnende foran ham ind i Stuen.

Jørgen selv var ganske umeddelsom. Han lod sig træt falde ned i en Lænestol, tørrede sig over Haaret med sit Lommetørklæde og sagde adspredt, at han egentlig var tørstig. Ursula gik ud og hentede Vin. Da hun kom tilbage og havde skænket op for ham, satte hun sig paa en Skammel ved hans Fødder, tog hans ene Haand og gav sig til at stryge varsomt hen over den.

»Hvordan har du saa haft det, min Ven?« begyndte hun, da han stadig intet sagde. »Har du været fornøjet med din Dag?«

»Aa jo,« svarede han, satte det tomme Glas fra sig og sugede Vindraaberne af sit Overskæg. »Jeg har virkelig oplevet noget stort!«

»Lad mig høre? Hvor har du været?«

»Ja, hvad skal jeg sige? Hvor har jeg været? I Underverdenen, i Samfundskloaken, i den Bærmekedel, hvor det tyvende Aarhundrede brygges... kort sagt henne i Byens Fattigkvarter.«

»I Fattigkvarteret?«

»Det kom sig ganske tilfældigt. Jeg gik og drev om paa maa og faa, ... og jeg takker min gode Skæbne, der førte mig derhen. Jeg kunde ellers let være kommen til at rejse hjem uden at have set det eneste virkelig lærerige, der findes her i Rom. Jeg har jo oftere baade læst og hørt, at det skulde være hernede, det allerførst vilde bryde løs, naar Ilden en Gang for Alvor tog fat. Jeg begynder at forstaa det nu! I saadanne Pesthuler som dem, jeg har set idag, maa den røde Bacille have det rette Arnested. Og de fleste af de Skikkelser, der luskede om derhenne, saae da ogsaa helt opbyggelige ud. Jeg tror ikke, at der paa dem alle tilsammen var saa meget Sul som paa en almindelig københavnsk Grosserer.«

»Men du har da ogsaa været andre Steder, Jørgen?«

»Andre Steder? Jeg veed skam ikke. Der var tilstrækkeligt for mig at se paa derhenne. Husk paa, det var dog første Gang, jeg rigtig havde Lejlighed til at kigge ned i »Dybet« — som det saa poetisk hedder. For det er dog vist vor egent-

lige Ulykke derhjemme, at vi ikke har noget Proletariat. Derfor har vi heller ingen Frihed og vil rimeligvis aldrig faa den, om vi saa faar lavet nok saa mange Frihedslove paa Papiret! . . . Nej, du skulde have set et Kompagni, jeg fik Øje paa inde i et sort Hul af en Beværtning derhenne — en rigtig Morderhule. Der sad fem-seks unge, blege Galgenknebler sammen med et næseløst Fruentimmer og spillede Kort. Det er saadanne Pragtfyre, der igen kan give En en Smule Tillid til Fremtiden! De havde mørkeblaa Ringe omkring Øjnene, som om de allesammen lige var sluppet ud af Rasphuset; og idet jeg gik forbi den aabne Dør, sendte den ene af dem mig et blodrødt Blik, som jeg aldrig skal glemme! Det er den Slags Ting, man maa have set med egne Øjne for tilbunds at forstaa Tidens Bevægelser . . . især, naar man lige derfra træder ud mellem Corsoens Ekvipagerækker og ser Jødedamerne vælte sig i deres Fedt paa Silkehynderne!«

»Saa har du altsaa slet ikke malet noget?« sagde Ursula; hun havde langsomt sluppet hans Haand.

»Malet . . . jo, det har jeg malet! Naturligvis! . . . Men det duer ikke. De Folk er dog fremmede for mig. Nej, jeg maa hjem, Ursula! Nu er det paa Tide! Det faar ikke hjælpe!«

Han rejste sig med et Sæt op fra Stolen og gav sig til at spasere frem og tilbage over Gulvet.

»Der er nu ogsaa disse Strejker derhjemme for Tiden. Lapperier naturligvis imod Bevægelserne her og andre Steder; men der er ikke noget at gøre ved det; vi er nu en Gang Smaafolk! . . . Men har vi derfor Lov til at lægge Hænderne i Skødet? Lad være, at Striden nærmest drejer sig om at faa Lejlighed til at tylle lidt mere eller lidt mindre Øl i sig, saa er det dog en Strid, en knyttet Næve, et Spark i Bagen paa Avtoriteterne og — hvem veed? — maaske tilsidst virkelig et Resultat. Det undrer mig for Resten, at der ikke er kommen Aviser til mig i Dag. Jeg længes svært efter at se, hvad det bliver til.«

Ursula, der under denne Tale havde siddet ubevægelig fremoverbøjet, hensunken i en dødlignende Tankefuldhed, rettede sig med eet op, rejste sig og gik hen imod Skrivebordet, hvor Aviserne laa forvarede. Men paa Vejen derhen standsede hun og betænkte sig; . . . med bøjet Hoved gik hun stille hen til Jørgen og smøg sin Haand ind under hans Arm. Saaledes fulgtes de tavse nogle Gange frem og tilbage i den nu helt maanelyse Stue, hvor der kun var mørkt af Skygger henne i Krogene og under Møblerne.

»Nej, det hjælper ikke med alle de store Talemaader om at holde Ideens Fane højt,« vedblev Jørgen aldeles opgaaet i sin Tankegang og uden at vide, at han ikke hele Tiden havde tænkt højt. »Naar det kommer til Stykket . . . hvem

er det vel saa, der fra Arilds Tid har lavet Verdenshistorien, det vil sige Revolutionerne? Det er netop den Sort blege, tarmslunkne Kælderdyr, der med Glæde tager alle syv Dødssynder paa deres Samvittighed for en Flaske Brændevin. — Det er Øllebrødsbarmhjærtigheden, der er vor Ulykke derhjemme! Se til vore allerbrandrødeste Socialister! Det er velnærede Borgere, skikkelige Spækhøkere, der lever i den bedste Forstaaelse med de ti Bud og Balslevs Katekismus . . . Folk, der har Penge i Sparekassen, og som straks besvimer af moralsk Hjærtekvababbelse, naar en forstyrret Typograf skyder en Knap af en Ministers Overfrakke! Uf! De bliver mig mere og mere modbydelige, den Slags Per Nittengryn, som gaar og vil revolutionere *en detail*; Filistersjæle, der i Grunden er rigtig vel fornøjet med Tilværelsen, men har en eller anden lille oppositionel Kæphest at ride paa, enten det nu er Arbejdersag eller Kvindefrigørelse eller Republik eller saadan noget Vaas. Som om det battede at klippe et Par Kviste, naar Træet er blomraaddent ned til Roden! — — Hvad er det for Handsker, der ligger der?«

»Det er Fa'ers. Han var her i Eftermiddag, lige før du kom.«

»Og saa lod han sine Handsker blive tilbage.«

»Stakkels Fa'er . . . han er bleven saa glemsom!«

»Glemsom? — Hum!« mumlede Jørgen, men fortsatte ikke af Hensyn til Ursula. — Den gamle Skurk, tænkte han ved sig selv; jeg har luret ham Fiffet af! Han vil have et Paaskud for at kunne rende her og snuse tidlig og silde og øve sine sorte Kunster, naar jeg er borte. Men jeg faar vel en Gang Ræven i Saksen!

»Havde han ellers noget paa Hjærtet — din Fa'er?« spurgte han højt.

»Ja, det havde han egentlig,« svarede Ursula, idet hun nervøst standsede ved Altandøren og med sit Lommetørklæde tørrede Duggen af Ruderne. — »Nej se dog, Jørgen! Se en Gang!«

»Ja, det er stjerneklart iaften. — Men hvad var det, du sagde, at din Fa'er —?«

»Ja, Fa'er var heroppe for at fortælle, at der var aftalt en stor Udflugt til *Ponte molle* iaften. De skulde drikke Foraaret ind i en af Haverne derude. Det er nok saadan en gammel Skik, sagde han. Han spurgte, om vi ikke kunde have Lyst til at tage med.«

»Saa svarede du forhaabentlig nej.«

Ursula vendte Blikket bønfaldende op imod ham og trykkede sig ømt op til hans Arm.

»Jørgen,« sagde hun, »vær god iaften. Jeg har længtes saa usigelig efter dig hele Dagen. Jeg vilde saa gærne, at vi var rigtig glade for hinanden idag, . . . jeg trænger saa meget, saa meget til at vise dig, hvor inderligt jeg holder af dig. Skænd kun paa mig og kald det et Lune

. . . blot du ikke vil sige nej! . . . Sig ja, blot denne ene Gang, saa skal jeg aldrig plage dig mere. Hører du? . . . Sig ja, Jørgen. Jeg beder dig saa meget.«

Jørgen rynkede sine Bryn og saa' ned paa hende med et koldt, fremmed Blik.

»Hør, Ursula — hvor mange Gange har du nu ikke lovet mig, at du vilde begynde at blive et fornuftigt Menneske? Synes du ikke selv, det er paa Tiden? Jeg har desuden sagt dig, at jeg ikke oftere vil slide Bænke med de Abekatte hernede. Lad saa det være godt! . . . Hvad skal ogsaa det sige, at drikke Foraar ind nu! Saadan noget Vaas! Drikke Foraar ind med rødfrossen Næse, i Vinterpels og Bælgvanter! Det skal maaske ogsaa være Romantik og store Følelser og Aandens Flugt og højere Poesi? At du endnu gider gøre dig saa naragtig, Ursula! . . . For Resten har du naturligvis din Frihed. Gør, hvad du vil! Men jeg bliver hjemme og venter paa Posten. Aviserne maa dog komme i Aften.«

Ursula trak sin Haand bort fra Jørgens Arm med en Pludselighed, som om hun havde brændt sig paa den. Derpaa gik hun hen til Skrivebordet, tog Avispakken og kastede den foragteligt hen paa det store Bord i Midten af Stuen.

»Der!« sagde hun.

Jørgen saae et Øjeblik overrasket paa hende. Saa gik han sagtmodig hen til Bordet, tændte Lampen og tog Plads i en Gyngestol.

»Nu skal vi se, hvad nyt fra Ravnekrogen,« sagde han, som om han ingenting havde mærket, og udbredte et af Hovedstadens Oppositionsblade foran sig. — — »Naturligvis er her igen idag en lang Straale af den forløbne Præst med hans religiøse Fritænkeri. Det gider jeg ikke læse . . . Religiøse Fritænkere! Sludder! Det er godt at mærke, at man lever i Hermaphroditernes gyldne Dage. Du skal se, Ursula, det varer saamænd ikke længe, før man ogsaa hører om Højre-Socialister og Venstre-Provisorister og mere af den Slags.«

Ursula svarede ikke. Hun havde slaaet begge Altandørens Fløje op, saa den kolde Aftenluft strøg ind i Stuen. Med Armene korslagte over Brystet stod hun lænet op til Dørkarmen og stirrede ubevægelig ud over den maanebeskinnede By, . . . ud mod de drømmende Bjærge i det sølvdisede Fjerne.

I flere Minutter var der ganske stille i Stuen.

»Herregud!« udbrød Jørgen atter henne ved Lampen, ganske fortabt i sin Læsning. »Nu skal saamænd Lønsted have det store Rejsestipendium. Har du hørt det, Ursula?«

»Er det saa mærkeligt?«

»Aa nej saamænd. Det er ogsaa en Virkning af Øllebrødet derhjemme, at man betragter Uddelingen af et Stipendium som en Barmhjærtighedsgærning — man giver Erstatning til dem, hvem Naturen har nægtet Talentet.«

»Lønsted er jo netop et meget betydeligt Talent. Det siger i hvert Fald Fa'er. — Man skal tage sig iagt for ikke altfor tydeligt at vise sin Misundelse.«

Jørgen blev bleg bag sin Avis.

Stille, stille! sagde han til sig selv. Han havde gjort sig det Løfte at være taalmodig overfor Ursula. Han forstod godt, hvor haard en Kamp hun maatte stride i denne Tid, da hendes kuldskære Sjæl var ved at vaagne til Selvbevidsthed under de tunge Drømmedyner. Han vilde for alting ikke skræmme hende. Hun skulde have Tid og Ro til at hærde sig i den nye Dags Morgenluft.

Han sagde derfor i den roligste Tone:

»Du skulde lukke Døren og ikke staa der i Kulden, Ursula. Du forkøler dig bestemt.«

Hun svarede ikke.

Et Øjeblik efter vedblev han:

»Selv om du ikke vil tænke paa dig selv, Ursula, husk saa paa, hvad vi forleden talte om. Hvem véd? Maaske har du allerede et andet Væsen at tage Vare paa.«

»Det haaber jeg ikke.«

Jørgen foer op. Et Øjeblik stod han og kæmpede med en heftig Vrede. Saa gik han langsomt hen til Altandøren.

»Ur-sula!« sagde han stille, næsten bønfaldende.

Hun foer sammen. En hektisk Rødme foer

op paa hendes blege Kinder; hendes Læber sitrede. Saa vendte hun sig pludselig om og kastede sig ind til ham under en krampagtig Hulken.

»Slaa mig! Slaa mig!« raabte hun. »Jeg er ond! Jeg er slet! . . . Aa, saa slaa mig dog! Jeg har fortjent det!«

Forgæves søgte Jørgen at berolige hende, først med milde, derpaa med strenge, tilsidst med bydende Ord.

»Ursula! Ursula! Kan du da aldrig tage en Ting naturligt? Hvortil dog denne evige Eksaltation? . . . Du er jo helt fra Samling. Hvad gaar der dog af dig?«

»Jeg véd ikke . . . jeg véd ikke! Jeg forstaar mig ikke paa mig selv mere! Aa, Jørgen, Jørgen — kan man da elske et Menneske saa højt, at man bliver ond deraf?«

»Aa, Talemaader! Fraser, Ursula! Lad dem dog høre op en Gang.«

»Ja — ja, ja! Jeg skal nok være god; . . . blot du ikke vil være vred paa mig,« sagde hun og klyngede sig til ham som i en dødelig Angst. »Men jeg har længtes saa forfærdelig efter dig idag. Jeg har aldrig længtes som idag. Det er det, der har gjort mig syg; det er ikke andet . . . Aa, jeg er saa træt, saa træt.«

Hendes Hoved sank slapt ned paa hans Bryst.

»Ja, der ser du Følgerne, min Ven!« sagde han. »Det kommer der ud af al det dumme

Maaneskinssværmeri. Du formelig ryster over hele Legemet . . . Kan du dog ikke selv se, hvor uværdigt det er for dig? . . . Vil du love mig, Ursula, at dette skal være sidste Gang? Vil du?«

»Ja — ja — jeg vil det! Jeg lover dig det! . . . Jeg skammer mig over mig selv.«

»Men vil du nu ogsaa holde det?« vedblev han, opildnet af hendes Modstandsløshed. »Og vil du love mig at kaste alle dem ned ad Trapperne, der vil søge at holde dig tilbage. Jeg synes, din Fader har løbet her saa meget i den sidste Tid, naar jeg var borte. Hvad har han sagt til dig? Er det ham, som — —«

»Nej, nej — det er mig selv! Det er blot mig selv!«

»Naa, saa gør dog en Gang Alvor af at rive det gamle Afgudstempel ned til Grunden! Kan du dog ikke selv mærke, hvor al dets Skimmel og Raaddenskab forgifter dit Liv og vor fælles Lykke? Spræng det i Luften, Ursula?«

»Ja, ja — jeg skal det! Jeg skal det, Jørgen! . . . Men jeg er saa træt nu, saa træt, . . . jeg kan ikke mere tænke; jeg . . . Aa, se de mange Stjerner!«

Hun sank sanseløs sammen i hans Arme.

V DET var ganske rigtigt i et tarveligt Osteri i »Diokletians Bade«, at den skandinaviske Koloni denne Vinter havde fundet sit Samlingssted. Den kæmpemæssige Ruin, der mammutagtig løfter sine graa, græsbegroede Mure op over den moderne Bys Sprinkelværkshuse, er i Tidens Løb bleven omdannet til en Slags kolossal Noæh Ark. Alle Arter af menneskelig Virksomhed — baade rene og urene — har indrettet sig her i de mange, ganske ens byggede Badekamre, der ligger Side om Side hele Bygningen rundt ligesom Celler i et uhyre Bistade. Haandværkere og Smaahandlende, Barberer og Beværtningsdrivende, Hospitaler og Museer, ja selv en Kirke har faaet Plads mellem de gamle Hedningemure, og omkring i Tagets dybe Revner og Sprækker har utallige Fugle, Rotter, Firben, Flaggermus og andet Smaakryb fundet Rede.

Signor Francescos »*cucina*« var et anseligt, hvidkalket, højthvælvet Rum, der kunde minde lidt om det Indre af en dansk Landsbykirke. Man befandt sig her som i en Slags Noæh Ark i det smaa. Rundt om mellem Bænkene, hvor solbrændte Jernbanearbejdere og gedeskindsklædte Kampagnebønder sad og spiste deres ristede Pølser, færdedes Høns og Kyllinger, der opplukkede de tabte Smuler mellem Gæsternes Fødder. Store, tigerstribede Katte sad og krummede deres Fløjlsrygge midt oppe paa Bordene;

og i den tunge, af Stegeos opfyldte Luft svirrede Svaler og brogede Duer. Signor Francesco selv stod som en plaprende Papegøje henne ved det aabne Ildsted i Skjorteærmer og med blaa Papirshat, medens hans Kone — en værdig romersk Matrone med blaasort Haar og et Par Æselsko-store Sølvringe i Ørene — besørgede Opvartningen med et Diebarn paa Armen. Mærkeligst af alt derinde var dog den mægtige Bræddekasse, der som et Flueskab var ophængt under det høje Loft og sat i Forbindelse med Gulvet ved en stejl Hønsetrappe. Deroppe var Familjens Sovekammer; og om Aftenen, naar Lamperne var tændte og Lokalet fuldt af Gæster, aabenbarede der sig undertiden øverst paa Trappen en sortlokket lille Dreng i bar Skjorte, der nysgerrig tittede ned gennem de tætte Tobaksskyer, — et Syn, der altid fremkaldte Haandklap og høje Henrykkelsesudbrud fra de forsamlede Skandinaver, der havde hengivet sig til en næsten religiøs Dyrkelse af »den lille Engel i Skyen«.

— — En Aften i Begyndelsen af Marts var dette Sted Skuepladsen for en ualmindelig Ophidselse. Hele Aftenen var Lokalet overfyldt af Folk. Mænd og Kvinder kom og gik under høje Tilraab og lidenskabelig Gestikuleren; og rundt om ved de mange Smaaborde sad de ellers temmelig dvaske Stamgæster og skreg hinanden ind i Ansigtet, saa man næppe kunde høre Ørenlyd.

Kun henne hos Nordboerne, der sad bænkede omkring et langt Bord i den ene Ende af Rummet, var Samtalen usædvanlig dæmpet. De halmomvundne Vinflasker stod her næsten urørte. En bekymringsfuld Alvor prægede denne Aften det ellers saa fugleglade Selskab.

Der var om Eftermiddagen forefaldet en uhyggelig Begivenhed. Anarkisterne havde paany ladet høre fra sig, og denne Gang i selve Rom. Midt under Foraarets jublende Indtog i den hellige Stad, netop som Naturen rundt om syntes at indbyde Menneskene til Fest og Forsoning, havde denne vilde, gaadefulde Morderbande aabnet en af sine uopsporlige Muldvarpegange og med et Dynamitskud skræmmet Folk op af deres lyse Vaardrømme. Et Politikontor i Nærheden af Corsoen var sprængt i Luften, fem Mennesker kvæstede og et Barn dræbt — saaledes lød det Skrækkens Budskab, der lidt før Solnedgang fløj som en Storm gennem Gaderne . . . netop i den Time, da Byens mange Fremmede andagtsfyldte traadte ud fra Museernes Skønhedsverden eller vendte hjem fra Udflugter i Omegnens Bjærge, belæssede med unge Blomster, beruste af Dagens Sol og Naturens overjordiske Dejlighed. I et Nu var hele Byen kommen paa Benene. De vildeste Rygter om vidtstrakte Komplotter og anarkistiske Truselsbreve fo'r fra Mund til Mund. Alle Gaderne omkring Corso bølgede og bruste af en uhyre Menneske-

strøm, . . . og det var Dønningerne af dette oprørte Hav, der sporedes herinde i Signor Francescos ellers saa fredelige Vinstue.

Den skandinaviske Koloni var mødt saa at sige fuldtallig. Skrækken og Uhyggen havde samlet den — ligesom Tordenvejret faar Markens Dyr til at flokkes. Der sad den statelige, jovialt rødmossede Advokat Hoskjær og præsiderede for Enden af det lange Bord ved Siden af sin Frue, en meget smuk, tiziansk yppig Blondine, der trods sine otteogtredive Aar havde faaet Hjærtet til at vokse i mere end én af de unge Kunstnere hernede. Ogsaa Etatsraaden var tilstede, skønt nærmest som en Skygge af sig selv; og ved Siden af ham saa's Thorkild Drehling, der for et Par Dage siden var vendt tilbage fra sin Rejse i Syditalien, hvor han havde levet et eventyrligt Naturliv i en øde Bjærgegn, alene i Selskab med et Par Gedehyrder. Han var i Mellemtiden bleven endnu alvorligere og mere indesluttet end før. Han sad den hele Aften tilbagelænet mod Muren, med Armene korslagte over Brystet og tog ikke Del i Samtalen. Men ikke længe ad Gangen havde han sine mørke, sært tungsindige Øjne borte fra den nederste Bordende, hvor Jørgen og Ursula havde faaet Plads.

Det var Jørgen selv, der havde foreslaaet at give Møde denne Aften, fordi han — som han havde sagt — kunde have Lyst til at se, hvordan

gemytlige Sælhunde gebærdede sig ovenpaa en Dynamitforskrækkelse. Han var forøvrigt ikke bleven savnet i den Tid, han havde holdt sig borte fra sine Landsmænds Selskab. Den overmodige Haan, han ved alle Lejligheder lagde for Dagen, men frem for alt hans Opførsel overfor den gamle Svigerfader, der nu var paa Nippet til at gaa fra Forstanden af Sorg og Græmmelse, havde ophidset Stemningen imod ham.

Under den almindelige Nedtrykthed følte Advokat Hoskjær det som sin Pligt at sige et Par oplivende Ord. Han rettede sin høje Skikkelse med det graasprængte Haar og de ærefrygtindgydende Guldbriller, slog kraftigt til Lyd paa sit Glas og rejste sig.

Han begyndte med at fortælle en Anekdote. Med stor Kunst og meget Lune berettede han om en af sine Studenterkammerater, en vis Hr. Sørensen, der havde været saa omsorgsfuld for sit Helbred, at han aarlig slugte et helt Apothek og aldrig kunde høre Tale om en ny Salve, en ny Slags afførende Piller eller en ny Vidundereliksir, uden at han øjeblikkelig maatte prøve den. Han havde været saa ængstelig for hvert et Vindpust, at han næppe turde trække Vejret i fri Luft, og skønt han i Virkeligheden var en ualmindelig kraftigt bygget Mand i sine bedste Aar, saa' han Sygdom og Død lure paa ham ved hvert Gadehjørne. En Gang, da der var forefaldet et Par Koppetilfælde i København,

vaagnede han en Morgen og opdagede til sin Forfærdelse tre røde Prikker paa sin Haand. Halvdød af Skræk lod han sig bære ned i en Droske og køre til Hospitalet, hvor han imidlertid blev afvist med den Bemærkning, at man der ikke gav sig af med at kurere Loppestik.

Denne gamle Studenterkammerat — fortsatte han — kom han ofte til at tænke paa i disse Tider, hvor saa mange Mennesker, baade gamle og unge, ja allermest de unge, havde faaet en besynderlig Forkærlighed for at opsøge Livets Skyggesider og betragte Verden som et eneste stort, pestbefængt Hospital. Han forstod det ikke. Straalede da ikke Himlen lige saa blaa nu som i vore Fædres glade Dage? Var Skoven mindre grøn? Duftede Violerne mindre sødt? Var Kærlighed, Stjerneskin og Nattergalesang forsvundet med den blæsende Postillon og de »rigtige« Bedemænd? Nej, men vi havde — ligesom hin stakkels Mand — forslugt os paa Medikamenter. Vi havde af al for ængstelig Omsorg for det almene Vel givet Samfundet aandelige Kvaksalvere i Vold, der ved allehaande Mirakkelkure havde forgiftet dets sunde Blod og ødelagt dets Nervesystem. Deraf de idelige Forstyrrelser i Samfundslegemets Funktioner, hvortil vi saa længe havde været Vidne. Deraf de hæslige Udslet, de sorte Bylder, som idag med Rette havde fyldt alle Sind med Afsky. Dog, — man maatte vogte sig for ikke at over-

vurdere Betydningen af den Slags Uregelmæssigheder, endsige at lade sig skræmme af dem. Han for sit Vedkommende maatte tilstaa, at han — trods alt — havde den mest ubetingede Tillid til Samfundets Konstitution. Vort Samfund var bygget op af stærkt og prøvet Tømmer, der havde trodset værre Lidenskabens Storme end den, der i Øjeblikket blæste hen over Landene; og det var en Enfoldighed, ja en Forbrydelse at tænke, at det lod sig rokke blot et Haarsbred ud af sine Fuger, fordi en elendig, lyssky Morderbande havde erklæret det Krig.

»Og dog« — sluttede han — »er det naturligt, at vi paa en Dag som denne tænker paa vort fjerne Fædreland med særlig bevæget Sind. Lad os haabe, at hvad der er sket hernede i Dag, ogsaa hos os vil aabne Øjnene paa alle »Mirakkelmænd« — baade de røde og de sorte — der mener at eje Lægedom for alle Samfundets Brøst og ikke har indset, at kun gennem den roligt fremskridende Udvikling kan den sande Ligevægt naaes. Lad os haabe, at alle retskafne Mænd — de kalde sig Højre eller Venstre, rige eller fattige — nu vil glemme al smaalig Tvedragt og slutte sig ubrydelig sammen til Beskyttelse af vort Folks sunde, rolige Trivsel. Med denne Motivering, mine Damer og Herrer, beder jeg Dem hæve Deres Glas og med mig istemme et: Gud bevare vort kære Fædreland!«

»Hør! — Hør! — Hør!« raabtes der fra alle Kanter.

Talen havde gjort den tilsigtede Virkning. Alle rejste sig med Begejstringsrødme paa Kinderne og gentog med højt løftede Glas:

»Gud bevare vort kære Fædreland!«

Kun Jørgen blev siddende; han rørte end ikke sit Glas. Dog lod de fleste af Selskabet, som om de aldeles ikke lagde Mærke til hans Demonstration. Som ved en stiltiende Overenskomst ignorerede de ham ganske, hvorimod man kappedes om med Smil og Nik og kærtegnende Tilraab at hilse over Bordet paa Ursula, der havde rejst sig sammen med de andre, ja som med iøjnefaldende Iver stødte sit Glas mod de omstaaendes, skønt hun umuligt havde kunnet overse, at hendes Mand var bleven siddende.

Jørgen forsøgte at smile. Men denne Gang lykkedes det ham mindre godt at bevare den koldblodige Selvbeherskelse, der næsten mere end hans Forhaanelser havde gjort ham afskyet og foragtet i dette Selskab. Med Tilfredshed bemærkedes det rundt om Bordet, at han blev bleg.

Imidlertid havde en lille, venligt udseende Herre slaaet paa sit Glas. Da Selskabet havde sat sig, bukkede han dybt til begge Sider og udbad sig Tilladelse til at knytte et Par Bemærkninger til Højesteretsadvokatens Tale. Det var Digteren Folehave.

Som Advokaten saa udmærket havde sagt — begyndte han — frembød Samfundslivet i vor Tid Billedet af en almindelig Hensygnen. Overalt og paa alle Omraader aabenbarede der sig en sørgelig Tilbagegang, et skæbnesvangert Forfald. Og overalt, i alle Lande, fremviste Sygdommen de samme Symptomer: Træthed og Skuffelse hos de ældre, en slap og viljesvag Ungdom, et misfornøjet og uroligt Folk. Grunden til denne Hensygnen var efterhaanden bleven klar for alle, der ikke var forblindede af Partilidenskab. Den skyldtes en fejlagtig Opfattelse af, hvad der var Livets sande, bærende Værdier, eller — som Advokaten saa mageløs træffende havde udtrykt det — en altfor vidt dreven Omsorg for vort materielle Vel og en deraf følgende Ligegyldighed, ja Ringeagt for de Skatte, som Rust og Møl ikke kan fortære.

»Hør — Hør!« lød det bifaldende fra alle Sider.

»Dette — mine Damer og Herrer! — er altsaa Diagnosen,« vedblev han med forstærket Stemme. »Den Pest, der har hærget vort Samfund og lagt alting øde, det er den aandelige »sorte Død«, . . . det er den golde, materialistiske Livsanskuelse, der i mere end den sidste Halvdel af dette, snart udrundne Aarhundrede har været dominerende i Kunst og Politik, i Videnskab og Literatur.«

»Det er Løgn,« mumlede Jørgen halvt for sig selv.

»Hvadbehager?« afbrød Taleren betuttet, mens alle vendte sig med harmfulde Blikke mod den nederste Bordende.

»Jeg siger, det er en gemen Bagvaskelse!« gentog Jørgen og denne Gang med sin fulde Stemme.

Advokaten rejste sig i al sin Værdighed og sagde:

»Maa jeg som Forsamlingens valgte Præsident paa det bestemteste frabede os den Art usømmelige Afbrydelser. Sligt vil under ingen Omstændigheder blive taalt her. — Jeg beder Dem, Hr. Folehave, fortsætte Deres Tale og ikke lade Dem forstyrre af den Art Indblandinger.«

»Altsaa — jeg siger,« genoptog Digteren famlende sin Tales Traad, mens Udbrud af Forbitrelse endnu hørtes rundt om Bordet, »Sygdommen er konstateret, dens Aarsag bekendt. Spørgsmaalet bliver nu om Helbredelsesmetoden. Ja — for os, mine Damer og Herrer, der er saa lykkelige i denne Tid daglig at omviftes af de store, svundne Tiders rene og stærke Aandepust . . . for os, siger jeg, kan Lægemidlet ikke være tvivlsomt. I Antikens ophøjede Ro, i Renaissancens skønhedsberuste Himmelflugt øjner vi det Fingerpeg, der viser Vej ud af Nutidens forsmædelige Elendighed. Først da vil der blive Haab for en Menneskehedens Fornyelse, for Lykkens og Glædens Genfødelse, naar Folkets Blik atter løftes fra Hverdagslivets

triste Ødemark, naar dets Længsler og Drømme atter faar Hjem over de flyvende Skyer — —«

»Bravo!« afbrød Jørgen igen med høj Røst. »Det er præcis som Harlekin i Pantomimen, der stiller Pjerrot hen at beskue Stjernehimlen for at kunne smutte væk med den fede Kolumbine.«

Advokaten var sprunget op.

»Nu skal De tie stille!« skreg han, blodrød af Harme. »Vi vil ikke længer finde os i Deres uforskammede Opførsel.«

»Og jeg vil ikke finde mig i, at den Fyr staar der og siger Dumheder, fordi han selv er en altfor elendig Stymper til at forstaa Storheden af den Tid, han lever i.«

»Nej, det er for frækt! — Det er uhørt! — Den Tølper! — Smid ham ud!« raabtes der ganske højt rundt om fra Forsamlingen, medens Hr. Folehave med et Forsøg paa overlegen Ironi vendte sig om imod ham og sagde:

»Undskyld mig, Hr. Hallager! Er det Dem eller er det mig, der har Ordet?«

»Det er mig!« raabte Jørgen, pludselig askegraa i Ansigtet, og rejste sig med et Næveslag i Bordet. Og uden at lade sig anfægte af den Storm af forbitrede Tilraab, hvormed man søgte at stoppe Munden paa ham, vedblev han: »Skal maaske en saadan Toskillingsskriver ha'e Lov til at staa der og spy Skarn over en Tid, som han skulde takke sin gode Skaber for at leve i...

en Tid, hvis Gærninger Historien en Gang vil optegne med Guldskrift, og som Eftertiden vil kalde Menneskehedens store Aarhundrede! — Ja, skrig kun! Vræl bare! Men nævn mig et Aarhundrede, hvori Udviklingen har taget Kæmpeskridt som i vort! Nævn det! Altid kommer man stikkende med den Renaissance! Som om det var saa stort med det Par Billedværker og en Smule Eventyrkomedie! — Ja, vov, vov! Men jeg siger, at det hele Smørsammen ikke har saa meget Værd for Menneskeheden som bare en eneste af vor Tids tekniske Opdagelser, endsige en eneste af dens sociale Reformer! Selv den saa meget udskregne Reformation ... hvad betød den i Sammenligning med det Oplysningsværk, som vore Dages politiske og sociale Bevægelser har fremkaldt i det store Folk, og som nu begynder at bære Frugt?«

»Ja — herlige Frugter!« skreg man op imod ham. »Socialister og Strejker og Anarkister! — Ja, Anarkisterne! Anarkisterne!«

»Ja vel! Netop, — højstærede!« raabte han med sin Stemmes fulde Kraft for at overdøve Spektaklet. »Rejsningen af de store sociale Spørgsmaal, vor Tids politiske Agitation, Arbejderhærenes mægtige Sammenslutning — det er netop vort Aarhundredes største og stolteste Triumf, et Kæmpeværk, hvortil man fra Verdens Skabelse ikke har set Mage. Det er den endelige, sejrrige Kamp mod det Trælleaag,

som Menneskeheden i Aartusinder har sukket under. Vent blot, mine ærede Herrer og Damer! Snart vil der spørges nyt —«

»Ja — Anarkister! Anarkister!« raabte man igen.

»Aa ja! Ogsaa Anarkisterne gør vel deres Gavn! Det synes jeg at kunne mærke paa Stemningen her i Aften. Betyder det virkelig saa stort, om et Par Menneskeliv gaar i Løbet, naar man dermed kan aabne de lukkede Øren for Millioner af Undertryktes Skrig? — —«

Det var ikke længer muligt at høre ham for Larm. Al den Harme og Afsky, som i Vinterens Løb havde samlet sig imod ham, gav sig nu Luft. De fleste var sprunget op fra Bænkene, og en ganske ung, fantastisk draperet Dame raabte med vildt fordrejede Træk: »Jeg kunde spytte Dem i Ansigtet, Usling!« ... To andre Damer var ilet hen til Ursula, der et Øjeblik syntes en Afmagt nær. Ogsaa den stakkels Etatsraad var Genstand for megen Deltagelse, hvorimod man ganske havde glemt Hr. Folehave, skønt denne stadig stod med Glasset i Haanden og uafbrudt blev ved at gentage sit overlegent ironiske Tilraab:

»Hr. Hallager! Er det Dem, eller er det mig, der har Ordet?«

Advokaten havde aldeles opgivet at skaffe Ørenlyd. Først da ogsaa Lokalets indfødte Gæster, der havde opfanget og forstaaet Ordet »An-

arkister«, begyndte at blande sig i Tumulten, fandt han det uafviseligt nødvendigt at skride ind. Med sin Tyrestemme gennemtrængte han Larmen og hævede Sammenkomsten. Idet han henviste til de øvrige Gæsters Holdning, opfordrede han Selskabet til at bryde op og i Ro begive sig bort. Opfordringen blev ogsaa øjeblikkelig fulgt. Under de heftigste Udfald mod Urostifteren forlod man Lokalet. Kun Jørgen og Ursula blev tilbage ved det tomme Bord.

Etatsraaden og Thorkild Drehling fulgtes hjemad gennem de nu tomme og stille Gader. Det var Etatsraaden, der havde anmodet Thorkild om at gøre ham Følgeskab; og han gik nu med ham under Armen, snublende ved hvert andet Trin, og snakkede og græd. Den gamle Mand, der før altid havde været saa behersket, saa korrekt, ja pertentlig — »sirlig med z«, som Jørgen plejede at sige om ham — havde i de sidste Maaneder aldeles tabt Herredømmet over sig selv og kunde sjælden befinde sig paa Tomandshaand med nogen bekendt uden at give sit syge Hjærte Luft.

»Mit stakkels, stakkels Barn!« blev han ved at gentage, fuldstændig bragt ud af Fatning ved den nys oplevede Scene. »Hvad skal jeg dog gøre? Hvordan skal jeg frelse hende ud af den Blodhunds Kløer? ... Han dræber hende tilsidst! Jeg veed det! Han dræber hende!«

Thorkild søgte at berolige ham, skønt han selv var stærkt betagen af Aftenens Begivenhed.

»De skal ikke tage Deres Svigersøns Ord for bogstaveligt, Hr. Etatsraad. Det er nu en Gang hans Vane at bruge altfor overdrevne Udtryk,« sagde han uden ret at mene det. »Kan De huske, at De selv en Gang kaldte ham en Monoman ... et Barn af vor politiske Tid,«

»Ja, et Barn af vor Tid! Et Barn af vor frække, tøjlesløse, himmelstormende Slægt, som Vorherre en Gang vil straffe med sin tunge Haand! ... Og et Barn af sin Fa'er, den forbryderiske Skolelærer derovre i Klitterne. De har jo kendt ham? Har De ikke? Det var jo ogsaa saadan en Anarkist ... Var det ikke?«

»Jeg véd ikke,« svarede Thorkild undvigende. »Jeg har blot hørt, at han ved en Lejlighed satte sig op mod sine Overordnede og derfor blev forsat til et fattigt Kald ovre ved Vesterhavet, hvor han nok efterhaanden blev en Del forfalden og døde i stor Elendighed.«

»Elendighed! Hør! Hør! Guds tunge Haand! Saadan maa det ende! Saadan straffer Gud de genstridige! ... Og han er sin Fa'ers Søn! Har De ikke selv fortalt mig, at han altid har forherliget sin Fa'er, ja viet ham en formelig Tilbedelse?«

»Jeg tror nok, Jørgen har ladet sig en Del paavirke af Tanken om at være sin Faders Hævner.«

»Ja vist! Saadan er det! Hævn, Had, Mord! Tidens Løsen! . . . De kender ham! De har været hans Ven! Ingen Barmhjærtighed! Ingen Underkastelse! Blot Hævn, Had og Mord!«

De var naaet hen til det Hotel, hvor Etatsraaden havde boet siden Ursulas Giftermaal. Han havde den Gang opsagt sin Privatbolig, fordi det havde været hans Hensigt snart at vende hjem. Men Uge efter Uge, Maaned efter Maaned havde han opsat sin Afrejse; han havde ikke kunnet faa sig til at forlade Datteren i hendes Nød.

Han vilde nu have Thorkild til at følge med op; han turde i sin Angst og Fortvivlelse ikke være alene.

»Har De ikke Lyst til at hvile Dem lidt hos mig? Kom! . . . Jeg har jo ikke en Gang rigtig faaet takket Dem for den store Glæde, De beredte mig i Dag,« sagde han og hentydede hermed til et Besøg, han om Eftermiddagen sammen med Ursula havde aflagt ham i hans Atelier for at se hans nye Arbejder. »Ja, det har jeg altid sagt, at De vilde nok en Gang finde den rette Vej! Kom, vi vil tale sammen!«

Men Thorkild undskyldte sig med Træthed. Han var for optaget af egne Tanker og Beslutninger til at ønske Samtalen med den gamle forlænget. Saa trykkede han Etatsraadens Haand til Farvel, og et Øjeblik efter fortsatte han alene sin Gang gennem de nu helt tomme og tavse Gader.

Hans Vej faldt forbi den højtliggende Nonnekirke, der ligger paa Toppen af den spanske Trappe. Her stod han en Stund stille og stirrede ud over den taagetilslørede By, over det tusindtindede Eventyrtempel, hvorover Himlen var udbredt som et mørkeblaat Fløjlstæppe besat med store gyldne Stjerner. Dybt under ham i Mørket mumlede Springvandet paa den spanske Plads. Hist og her fra hørtes Lyden af rullende Vogne og Trin af enlige Fodgængere.

Han tog i dette Øjeblik et Løfte af sig selv. Den næste Dag skulde det Opgør med Vennen finde Sted, for hvis Skyld han var vendt tilbage. Ikke en Dag længer vilde han tøve med at tilintetgøre den sidste Rest af en Fortid, der tyngede paa ham som en Skændsel! . . . At han havde kunnet være saa blind! — Hvordan var det dog gaaet til, at han havde kunnet lade sig saa blindt forlokke af dette vilde Menneske, der styrtede afsted som en løssluppen Tyr og paa sin Vej nedtrampede alle Sjælens fine Blomster, alle Hjærtets hellige Følelser! At han virkelig selv havde været med i denne vanvittige Jagt efter det Fantom, der kaldtes Menneskenes Frihed! Ak, Frihed for Mennesket, der indtil Verdens yderste Dag vilde vedblive at være sine egne Lidenskabers Slave; der fra Vuggen til Graven trællede under sin Ærgerrigheds, sin Bryndes, sin Egenkærligheds jernhaarde Aag! Hvem opfandt vel den Lovparagraf, der kunde

skænke Lægedom for forsmaaet Kærligheds Kvaler; der kunde stille det ensomme Hjærtes Angst, det saarede Hjærtes Kummer?

Aa, Ursula — Ursula!

Han saa' hendes blege Ansigt lyse i Natten, ... saa' det for sig glorieomstraalet, med det Forklarelsens Lys i Øjet, hvormed hun denne Aften havde trodset sin Bøddel, da hun løftede sit Glas mod de andres. Var der endnu Haab? Havde hun endnu Kraft til at sprænge sin Lænke? — Og turde han række hende en hjælpende Haand? ... Turde han?

Dybt nede fra Natten svarede Springvandet med sin dumpe Rislen. Den lød i hans Øre som en ulykkelig Kvindes ensomme, trøstesløse Graad.

VI

Den næste Morgen ved Solopgang gik Jørgen sin sædvanlige Morgentur gennem Trastevere og langs med den højre Tiberbred. Denne tidlige Opstaaen var en Vane hos ham fra København, hvor han regelmæssig vaagnede ved Fabrikernes første Piben og altid maatte ud for at gøre sine Iagttagelser ved det interessante Skuespil, som Byens Opvaagnen var for ham. Timevis kunde han i de graa og taagede Vintermorgener derhjemme spasere ud og ind gennem Smaagaderne og se paa Arbejderne, der gik til deres Værksteder med Smørrebrødspakken under Armen og Brændevinsflasken stikkende op af Sidelommen, paa Fabrikspigerne, der — gærne to i Følge — hastede afsted med hinanden under Armen, forvaagede og blege af Nattens Eventyr, paa de travle Aviskoner med deres uhyre Papirsdynger, paa de smaa, rødnæsede Børn, der halvsovende og rystende af Kulde slæbte sig hen til Kulhandleren med store Hankekurve.

Med Ursula havde han ikke vekslet et Ord siden den foregaaende Aften. Paa Hjemvejen fra Signor Francesco havde han forsøgt at anslaa en munter, overgiven Tone; men hun havde ikke villet svare ham, og de havde da tiet begge. I Nattens Løb havde han flere Gange hørt hende hulke i sin Hovedpude; men saa snart hun havde mærket, at han var vaagen, havde hun bekæmpet Graaden og ligget ganske stille.

Stakkels Ursula! Det gjorde ham frygtelig ondt for hende, at hun skulde blive ved at lide saa meget. Men det fik ikke hjælpe! Nu maatte der holdes ud til Enden! Hun var aabenbart nu kommen til det kritiske Punkt. Snart var Kampen udstridt, og hun vilde blive stærk og fri!

. . . Da han kom hjem, stod Tebordet som sædvanlig dækket henne foran Plantegruppen. Ursula var kommen op og stod ude paa den solbeskinnede Altan i sin hvide Morgenkjole med et romersk Silkesjal kastet over Skuldrene. Hun vendte sig ikke om ved hans Komme og besvarede næppe nok hans Godmorgen.

»Ja, saa skulde vi vel drikke Te,« sagde han i ganske sædvanlig Tone. »Kom og sæt dig, Ursula!«

»Jeg skal ingenting have.«

»Ja saa! Det var kedeligt! Skal jeg virkelig spise alene? . . . Du skulde dog forsøge en lille Smule. Du har ikke godt af at gaa saa længe fastende.«

Hun svarede ikke.

Jørgen kastede hurtigt et undersøgende Blik ud paa hende. Saa nikkede han ved sig selv, som tog han en Beslutning, og satte sig ved Bordet.

Paa hans Tallerken laa et Brevkort fra Thorkild Drehling. Der stod:

»Da du har ytret Lyst til at se mine nye Arbejder, forinden de indpakkes og sendes hjem

til Foraarsudstillingen, beder jeg dig komme imorgen Formiddag, helst inden Kl. 11. Skulde jeg ikke være hjemme, kan du faa Nøglen til mit Atelier hos Portneren. Forøvrigt kommer jeg op i Purificatione imorgen ved Tolvtiden og haaber da at træffe dig hjemme. Jeg skal ved samme Lejlighed medbringe en Konvolut med nogle Prospekter, som jeg fandt liggende paa mit Bord efter din Hustrus og Svigerfaders Besøg her i Eftermiddag, og som en af dem rimeligvis har glemt her. Th. D.«

Jørgen lagde Kortet til Side og begyndte at spise.

»Det er et Par Ord fra Drehling,« sagde han lidt efter. »Jeg skal op og se paa hans Billeder idag. Jeg er virkelig ikke saa lidt nysgerrig efter at se, hvad det er, han har faaet lavet sammen hernede. Han skriver forresten, at du og din Fa'er var henne hos ham igaar; — det har du ikke fortalt mig. Lad mig høre! Hvad er det saa for Mesterværker, han har gaaet og været saa hemmelighedsfuld med hele Vinteren?«

»Det vil du jo nu faa at se,« svarede hun kort.

Jørgen kastede atter et hastigt Sideblik ud paa hende,— og først nu fik han rigtig set hendes Ansigt. Hvor bleg hun saa' ud! Hvor mørke Skyggerne under Øjnene dog var bleven. — — Tys! — — Ingen Svaghed nu!

Ursula vendte sig derude paa Altanen og

kom langsomt ind i Stuen. Hun gik et Par Gange frem og tilbage over Gulvet og satte sig derpaa i en Lænestol noget fra ham.

»Vil du sige mig« — sagde hun — »mente du alt det, du sagde igaar Aftes ... derhenne hos Francesco?«

»Hvilket?« spurgte Jørgen med forstilt Overraskelse.

»Det om Politik og Anarkismen ... og alt det andet.«

Jørgen rynkede sine Bryn.

»Synes du, jeg plejer at spøge med den Slags Ting?«

»Aa nej ... det er jo din Religion. Du har jo ikke nogen anden!«

Hun rejste sig igen og gik paany rundt i Stuen.

»Hør, Ursula,« sagde han højt lidt efter. »Det forekommer mig, at du har været saa misfornøjet i den senere Tid. Det lader til, at du ikke længer har videre Glæde af vort Ophold hernede. Da nu jeg er bleven her alene for din Skyld, saa finder jeg det rigtigst at vi gør Alvor af at tage hjem. Ogsaa af andre Grunde er det ønskeligt, ja egentlig nødvendigt, og jeg vil derfor foreslaa, at vi rejser i næste Uge.«

»Rejser?«

»Ja ... paa Tirsdag f. Eks. Jo før, jo heller. Du har aabenbart ikke godt af Luften hernede ... eller maaske det er Selskabet; jeg véd ikke.

Men lad os faa en Ende paa det, og lad det nu være besluttet, at vi rejser paa Tirsdag.«

Ursula, der et Øjeblik var standset ved Jørgens Tale, gik hen til Vinduet, hvor hun blev staaende og saa' ud.

»Gør, hvad du vil,« sagde hun endelig. »Men jeg rejser ikke.«

»Hvad vil det sige? . . . Du rejser ikke?«

»Ikke med dig!«

Jørgen kastede sin Serviet paa Bordet.

»Du véd vist ikke rigtig, hvad du siger, Ursula!«

Han rejste sig op og skød med Kraft Stolen fra sig.

»Ja, slaa mig kun!« raabte hun med ét og vendte sig imod ham med flammende Øjne. »Hvorfor truer du bare? Du er jo den raa Krafts Talsmand! Du er jo Mordernes Forsvarer! Hvorfor dræber du mig ikke? Det vilde vække Opsigt! Det vilde aabne Øjnene for de Undertryktes Jammer! — —«

»Nu skal du tie!« raabte han. »Det gaar snart for vidt med dig! . . . Jeg vil ikke længer finde mig i din evige Modsigelse! . . . Nu gaar jeg bort. Naar jeg kommer tilbage, haaber jeg, du er kommen til Besindelse.«

Han var næppe kommen ned paa Gaden, før han fortrød sin Overilelse. Det var første Gang, Hidsigheden var løben af med ham overfor hende. Skulde han vende tilbage? . . . Nej, vist

ikke! Hvad var det for Dumheder! For Pokker! Skulde man ikke kunne tale fra Leveren overfor hinanden! . . . Snart var jo ogsaa alt overstaaet, og Ursula vilde da forstaa ham, ja takke ham, fordi han ikke svigtede paa Halvvejen men uden Blødagtighed lod hende holde ud til det sidste!

Han naaede snart det store, klosteragtige Hus, hvor Thorkild Drehling havde indlogeret sig. Thorkild var ikke hjemme; men Portneren — en gammel, énøjet Mand, der havde faaet Besked om Jørgens Komme — tog tavs et vældigt Knippe rustne Nøgler ned fra Væggen og bad ham med en Haandbevægelse at slaa Følge. Først kom de over en snever, fugtig, grønskimlet Gaardsplads, hvis Mure optoges af en forvitret Stenkumme; derfra ned igennem en lav og mørk Kældergang, over endnu et Gaardsrum og op over en muret Bro med Appelsin-Espalier paa begge Sider. Endelig stod de foran en taarnlignende Bygning, i hvis nederste Stokværk Atelieret laa.

Det var et stort, højtidelig tomt Rum, der fik et køligt, grønligt Skær fra en udenfor liggende Have. Paa Væggen — lige overfor et højt, buet Vindue — var Malerierne ophængte, og Trækgardinet var trukket tilside, saa at Dagens fulde Lys faldt ligeligt over dem alle.

Jørgen satte sig overskrævs paa en Stol midt

paa Gulvet og gav sig til at betragte Billedværkerne.

Der var ialt en Snes Stykker, mest Udkast og ganske smaa Skitser. Fælles for dem alle var en Farvepragt, ja Farvejubel, som maatte overraske Enhver, der var vant til at se Thorkild som en tro Efterligner af Jørgens kraftige men strengt nøgterne Malemaade. Men endnu mere forbavsende end Udførelsen var Billedernes Emner. Det var Fantasier, Drømmebilleder, sære og gaadefulde Syner, henkastede paa Lærredet med en næsten oprørsk Foragt for Virkelighedens eller blot Sandsynlighedens Love. Hist fremstilledes en fantastisk Urskov, indhyllet i en tæt, purpurfarvet Dis, hvor en Samling store, graa Fabeldyr gik og græssede. Her saa's et lille Stykke mørkeblaa Himmel, hvorunder en Flok vilde, snehvide Svaner fór brusende afsted. Et tredje Billede forestillede en dybtliggende, af sorte Cypresser omgiven, smaragdgrøn Indsø, ved hvis Bred en Faun og en Nymfe legede. Det største og mest udførte Billede illustrerede et Vers af Folkevisen om Agnete og Havmanden. Henover en flad og nøgen Strand, under en mørk, lavt flyvende Stormhimmel, vælter Havet sine tunge Bølger. Bag en Sten ude i Brændingens vildeste Skumsprøjt ses Havmandens Skikkelse. Paa sin ene, muskelstærke Arm løfter han sig op over Vandet og stirrer ind over de øde Klitter, ind mod den

lille kullede Kirke i det fjerne, hvor Agnete forsvandt. Den frie Haand strækker han afværgende ud til Siden, hvor hans lille Søn boltrer sig i Brændingen og i barnlig Sorgløshed tuder i en Konkylie. Hans skæggede Mund staar lidt aaben og giver Ansigtet et Udtryk af enfoldig Vildskab; de store, runde Fiskeøjne lyser af en endeløs Godhed, af et hundetro Hjærtes taalmodige Længsel, af Ægtemandens fortrøstningsfulde Tillid. »Agnete kommer nok,« synes han at sige til sig selv. »Vistnok har jeg ventet her i trende Dage og Nætter. Men hun kan ikke bedrage mig. Idag, iaften, imorgen vil hun sikkert komme!« —

Jørgen havde ladet sit Blik løbe fra Billede til Billede . . . og alt imens havde hans Ansigt skiftet Farve. Tilsidst nikkede han hen for sig og mumlede mørkt: »Ogsaa du, min Søn Brutus!« — Saa havde hans Anelse altsaa været rigtig! Dette var altsaa den saa vel bevogtede Hemmelighed! For at pønse paa Svig og Forræderi var det, at Thorkild i sin Tid forsvandt og saa omhyggelig holdt sig skjult for ham og de andre Venner! . . . De andre? Var der overhovedet flere tilbage? Selv den tapre Rasmus havde jo det sidste Rygte nævnt som Offer for den nye Drømmepest! Hver Avis bragte Bud om nye Frafald, nye Nederlag, ny Huseren af gamle, gustne Spøgelser!

Han rejste sig og trak ned i sin Halskrave,

som om han var ved at kvæles. Han fik med ét en Fornemmelse af at befinde sig i en Gravkælder . . . syntes at lugte Lig og Mug og gamle Tudser. Uden at bryde sig om den énøjede Mand, der var bleven staaende henne ved Døren med sit rustne Nøgleknippe, stødte han begge Vinduets Fløje op og raabte ganske højt:

»Luft — Luft — Luft!«

Pludselig slog en Tanke ned i ham. Ursula havde jo været her igaar og set Thorkilds Billeder, . . . og imorges havde hun ikke villet tale til ham om dem. Skulde han her have Forklaringen paa hendes besynderlige Opførsel siden igaar? Javist! Nu forstod han alt! Denne lumre Luftning fra Fantasteriets nygødede Ager havde straks igen gjort hende ør og vild! . . . Videre var hun altsaa ikke kommen! Stærkere var hun ikke bleven trods Kamp og Fortvivlelse og Nætters bitre Graad!

»Ursula . . . Ursula!« mumlede han hen for sig.

Var da alt forgæves? Skulde ogsaa dette Haab briste? Skulde virkelig dette lille Solglimt slukkes for ham . . . det første, det eneste, der var faldet over hans Livs Vej? Nuvel! Saa maatte han atter kæmpe Tilværelsens Kamp ensom og i Mørket! Han havde ikke en Gang Lov til at beklage sig. Han havde fortjent sin Skæbne. En Taabe, en Drømmer havde han været, en Kærlighedens Nar . . . ganske som alle de andre. Han forstod det nu. Langsomt, Stykke for

Stykke var han bleven et Ofter for den almindelige Mandfolkesvaghed. Hvad havde Forholdet til Ursula oprindelig betydet for ham? En Sansernes Adspredelse, en Tilfredsstillelse af hans Forfængelighed, et Bytte fra hans Fjender. Og nu? Han kunde ikke tænke paa hende, uden at hans Hjærte kom til at banke. Han kunde ikke være borte fra hende blot en Time, før Længslen drev ham hjem. Han var hendes Hund, hendes Slave. Mens hun — —! At man dog aldrig kunde holde op at tro paa den Løgn om Kærlighedens Magt til at sammenknytte Sjælene! ... Nej, fælles Had! Fælles Hævn! Det svejsede sammen!

Henne ved Døren raslede den Gamle med sit Nøgleknippe for at tilkendegive sin Utaalmodighed. Jørgen forstod Vinket, kastede et Par Soldi i hans Hat og gik langsomt mod Hjemmet.

Paa Vejen standsede han et Øjeblik og saae ud over Byen, ... og uvilkaarligt knyttedes hans Hænder nede i Pjækkertlommerne. Han tænkte paa, hvor mangen brav Kunstner der i Tidens Løb var kommen til denne Djævlerede, sund og stærk paa Sjælen, og her var bleven hildet af Løgnenes prangende Fata morgana for siden at sprælle i Bedraget som en stakkels udsuget Flue i Edderkoppens syvfarvede Spind? Hvorledes var det, at Rom kaldtes i Johannes Aabenbaring? »Den babyloniske Skøge«. Ja — og saa-

dan var det endnu! Fra denne By, fra dette forherligede Land havde Fordærvelsen bredt sig ud over den ganske Verden. Herfra forlokkedes Sindene endnu den Dag idag til disse Febersyner, til dette Drømmegøgl, til denne gejle Leflen med alt det, der sugede Marven af Menneskeviljerne og lagde Jorden øde. Men Hævnen var kommen — Virkelighedens Hævn! Fordømt, forpint, udsultet og forarmet som intet andet Land i Kristenheden laa Vidunderlandet og stred med Døden. Og saaledes vilde det blive liggende og lide alle Tilintetgørelsens Kvaler, indtil den nye Dag kom og knuste dets Afgudsbilleder til Støv!

VII Da han ved Middagstid naaede hjem, meddelte den tykke Portnerkone ham, at der netop var gaaet en fremmed Herre op for at besøge ham. Paa Vejen op ad de mange Trapper hørte han ogsaa, at Nogen blev lukket ind i hans Lejlighed efter at have spurgt, om han var hjemme. Han genkendte Thorkilds Stemme, og først nu huskede han paa, at Vennen i sit Brev havde meldt sin Ankomst just til Tolvtiden.

Det blev ham i det samme klart, hvad Meningen med dette saaledes forberedte Besøg var. I det hele forstod han nu fuldstændig den diplomatisk affattede Skrivelse og det nøje overlagte i Arrangementet. Det var en Visit *pour prendre congé*. Som den velopdragne Godsejersøn, Thorkild var, kunde han ikke som en anden, borgerlig Pjalt tage sin Vadsæk uden Dikkedarer, men maatte nødvendigvis, af Agtelse for sig selv, foranstalte en højtidelig Afskedskomedie. Nuvel! Han skulde ikke komme til at gøre det omsonst. Han skulde faa skrevet paa sit Løbepas, saa det aldrig skulde gaa ham af Glemme!

Da han traadte ind i Stuen, havde Thorkild netop taget Plads. Ursula sad henne ved Vinduet, med Hagen støttet i sin Haand, og saae ud over Byen. Hendes Ansigtsudtryk forraadte en mørk Uro, og hun syntes at have modtaget Thorkild aandsfraværende, næsten med Uvilje.

Jørgen blev et Øjeblik staaende ved Døren. Han betragtede herfra Vennen med et tvungent ironisk Smil.

»Ej, ej!« udbrød han. »Hvilket heldigt Sammentræf! Jeg kommer netop fra dit Atelier. Maa jeg paa det oprigtigste ønske dig til Lykke med dine Bidrag til den nye Chokoladepapirs-Industri. De er uovertræffelige! Jeg er ganske sikker paa, at de vil faa Hjertet til at danse Polskpas i Livet paa det ganske Kuchenbagerlav. Med saadanne Kunstværker paa Bonbonæskerne, maa de da kunne tage mindst ti Øre mere for Pundet!«

Thorkild svarede ikke. Det var ikke i en saadan Tone, at han ønskede at føre denne Strid, der saa længe og alvorligt havde beskæftiget ham, og som han med beraad Hu havde valgt at udfægte her i Ursulas Nærværelse.

»Du har virkelig været lærenem . . . ligefrem sahlmannsk i Vendingen!« vedblev Jørgen, idet han gav sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet i Stuens hele Udstrækning og bestandig daarligere formaaede at tilsløre sin Sindsstemning. »Men det undrer mig egentlig ikke! Paa ingen Maade! Du og Sahlmann er to halve Alen af samme Stykke Lammedyffel. Som ægte Sønner af vort velsignede lille Vejrmølle-Land derhjemme drejer I jer derhen, hvorfra Vinden blæser. Det er det, I kalder at være en lyrisk Natur! Ja, jeg kender mine tapre danske Drenge!

... Men jeg gratulerer, jeg gratulerer! Der er i vore Dage ingenting saa godt som at have en retskaffen Fortid at bede om Forladelse for. Hatten i Haanden og saadan et Par undskyldende Ord paa Læben ... det er akkurat, hvad der skal til for at gøre Karriere i disse Tider. Trøst dig derfor! Du vil saamænd ogsaa nok engang blive Ridder ved Nytaarskuren, kgl. Hof-Dikkedant eller noget andet stort!«

Uden at lade sig paavirke af Jørgens Fornærmelser svarede Thorkild:

»Er det dig virkelig ganske umuligt at forestille dig, at man kan skifte Standpunkt uden at lade sig lede af andet end Beregning og lav Egennytte?«

»Beregning? Egennytte? Hvem taler om det? Var det endda saa vel! Det vilde i hvert Fald smage lidt af Mandfolk! ... Nej, det er slet og ret det ynkelige Pjalteri, der ligger jer i Blodet, Børnlille! Det er Patteflasken og Familjevarmen og Tanternes rare Klap paa Kinden, som bliver ved at kildre jer i Kroppen. I kan ikke i Længden undvære Onkel Peters og Tante Malles Anerkendelse. Det er Sagen! — Det er det, der er det trøstefulde ved vore gevaltige, danske Radikalere; de falder altid hurtigt og sikkert tilbage i Tante Malles Arme!«

»Ja, dette med Fejgheden og Hykleriet er nu en Gang bleven din fikse Ide,« sagde Thorkild stille smilende. »Du vil slet ikke forstaa, at der

kan være en anden og dybere liggende Aarsag til den Tilbagevenden til de Gamles Kunstideal, som for Resten ingenlunde alene hos os men over hele Evropa — —«

»Ja vel!« afskar Jørgen ham brat Ordet. »Jeg kender det! Ganske sahlmannsk! Et nyt Ideal hver Uge. Man skifter Anskuelser, ligesom man skifter Skjorte. Har man gjort Lykke i een Forklædning, forsøger man sig med en ny. En Digter, en Kunstner er en Gøgler, en Charlatan, en Badutspringer, der vender Vrangen ud paa sig selv til et højstæret Publikums Forlystelse! ... Er det den Filosofi, der har gjort dig tummelumsk i Hovedet! Er det de mageløse Kunstprinciper, du for Øjeblikket tilbeder?«

»Her er slet ikke Tale om Principer eller Anskuelser. I vore Dage, da enhver Bonde har en fiks og færdig Mening, en grundmuret Anskuelse om alle Ting mellem Himmel og Jord, kan vi andre vistnok tillade os den Fordomsfrihed ingenting at mene. Det turde vel i det hele være udviklede Menneskers Forret at kunne nøjes med i Beskedenhed at iagttage Livet, anstille Betragtninger over det, i det højeste dunkelt at ane dets Hensigt og Maal! Det er netop i mine Øjne Sahlmanns store Fortjeneste, det bedste Bevis paa hans Geni, at han før nogen anden derhjemme sagde sig løs fra alt Principrytteri og lod sin Pegasus græsse frit, hvor den selv lystede, i Stedet for at binde den som Træk-

dyr for Tidens sociale, politiske eller moralske Omnibus.«

»Ja vist . . . jeg kender jer, Kæltringer!« sagde Jørgen; han var standset midt paa Gulvet med Hænderne i Siden. »Hele Romantikens Katekismus i nyt Oplag! At se og tænke klart, — det er Tegn paa Dumhed! At kalde sort for sort og hvidt for hvidt — det er Mangel paa aandelig Overlegenhed! Derfor op med Løgn og Gøgl og Svulst og Humbug! Hvad rager det jer, at Millioner af jeres Medmennesker dør af Sult, at Friheden trædes i Støvet, at Sandheden kværkes? I er raske Svende, der rider paa jeres Pegasus op paa de blaa Bjærge og drikker Dus med Guder og Gudinder! Hyp! Hyp! Tiden tørster efter Skønhed! Tiden tørster efter Glæde! . . . Er det ikke saadan, det nye Stikord lyder?«

»Jo — netop!«

»Netop, ja! Og straks er I Taskenspiller-Kunstnere ved Haanden som Publikums adrætte Kelnere. En Gang Glæde — væ'sartig! Ønsker Herskabet Skønhed — om to Minutter! Og Publikum er henrykt, og Kelneren faar et Ridderkors i Drikkepenge!«

»Hør, jeg synes oprigtig talt —« begyndte Thorkild.

Men Jørgen, der nu atter vandrede frem og tilbage over Gulvet med larmende Skridt, lod ham ikke komme til Orde.

»Det undrer mig forøvrigt slet ikke, at der

tørstes efter Skønhed for Tiden! Det er en Tørst, der svarer til den, som den forhærdede Drukkenbolt føler Morgenen efter en Rus. Vi taaler ikke længer at være nøgterne. Det er efterhaanden bleven vor Natur imod at være ædru. Saasnart vi begynder at vaagne til Selvbevidsthed, til klar Forstaaelse af vor Elendighed, ækles vi og forfærdes. Vi tør ikke se den uhumske Pøl, som vi i vore Delirier har sølet os ned i. Vi maa straks igen bedøve os, finde Glemsel i nye Orgier. En Snaps! En Snaps! . . . Og til en saadan Nederdrægtighed, til et saa fejgt Forræderi mod Livet, mod Fremtiden, mod dine, mine, alles Efterkommere, har du ladet dig trække med, — du! — du! — du!«

Han var atter standset midt paa Gulvet og udstødte de sidste Ord som en Kanon sine Projektiler. Henne ved Vinduet havde Ursula ubemærket rejst sig. Hun stod nu henne ved Siden af Kaminen, med begge Armene lagt op paa dennes brede Marmorgesims, og stirrede herfra anspændt paa Jørgen med et ligesom bange Blik.

Thorkild var bleven lidt rød. Efter et Øjebliks Overvejelse svarede han meget stille og noget usikkert:

»Jeg indrømmer dig, jeg skylder dig en Forklaring. Men du har ikke villet lade mig tale ud. Jeg vilde sige, . . . det forekommer mig, at du, som saa ofte ivrer mod vor Tids Afguds-

dyrkelse, . . . at du selv i høj Grad er forfalden til samme Svaghed, nemlig saasnart Talen bliver om de Krav, i hvis Fyldestgørelse nu du ser Menneskenes Lykke og Velfærd befæstet. Jeg tror f. Eks., at du — og jeg selv og saa mange i vore Dage — i høj Grad har overvurderet baade Fattigdommens Byrde og det Gode, som den saakaldte Frihed vil kunne forskaffe Menneskeheden. Jeg kunde tænke mig Øjeblikke, da jeg misundte selv en Slave i hans Lænker og følte mig fattigere end den, der ikke har Tag over Hovedet.«

»Hvad mener du? Du har nok ogsaa lagt dig den nymodens, dunkle Orakel-Jargon til, kan jeg mærke.«

»Jeg synes dog, jeg udtaler mig ganske klart. Jeg mener, . . . jeg har lært at tro paa en Lykke, for hvilken jeg med Glæde bortgav den mest uindskrænkede Frihed, den kongeligste Velstand, ja selv det daglige Brød. Og jeg tror . . . ja, jeg veed, at man i Livet kan møde Sorger og Skuffelser, der nager værre — langt værre — end baade Sult og Kulde.«

»Hvad er det for Sorger, om jeg maa være saa fri at spørge?«

»Behøver du virkelig at spørge? Se dig dog om! . . . Gaa ned ad en Gade og betragt de Ansigter, du der møder. For hvert et, der er mærket af Næringssorg eller Undertrykkelse, vil du finde ti, ja tyve, hvori du kan læse som i en

aaben Bog om den tusendartede indre Kummer, der hærger Menneskene, uden Hensyn til Rang og Stand, ja, som maaske føles allerstærkest af dem, hvem Livet tilsyneladende har været mest gavmild imod ... Kærlighedssorger, Forældrebekymringer, Ensomhedsfølelse, Livslede, Frygten for Døden, Frygten for Livet ... hvad veed jeg!«

»Sludder! Dersom det, du der nævner, ikke skyldes et af Skæbnens uafvendelige Slag, som et aandeligt sundt Menneske altid hurtigt rejser sig efter, saa er det bare forkvaklede Naturers hysteriske Lamenteren ... Misfoster-Følelser, som jeg ikke har Spor af Medlidenhed med. Et frit og sundt Menneske har ingen anden alvorlig Bekymring end for sin Frihed og for sin Sundhed. Frihedstrangen, Selvopholdelsesdriften — det er Menneskets Urfølelse, det er Sjælens Rygmarv; det er den — og den alene — hvorpaa Liv og Død beror.«

»Jeg tror, du har fuldstændig Uret. De store Værdier i Livet stammer fra en dybere og renere Kilde. Det, der løfter Mennesket op eller slaar ham ned, det er de store Stemningsbølger, der gaar gennem Sjælen ... det er vor Kærlighed, vore Længsler, vore Evighedsanelser, vor Skønhedsglæde, det er Erindringens Vemod, Fantasiens Lyst — kort Tilværelsens søde eller smertelige Lyrik. Derfor er ogsaa den alene en værdig Genstand for Kunsten ... det har netop

de gamle Mestre set og følt stærkere end andre, og det er derved, de har faaet deres store og uvisnelige Betydning for Menneskeheden.«

»Ja, der har vi det igen! Fortiden . . . det er den, vi skal efterligne! Det er vore Forfædres gamle Lyrik, vi skal gylpe op igen! . . . Som om det ikke netop er den, der er det stinkende Lig, vi sejler med i Lasten og aldrig kan faa overbord! . . . Men det har hævnet sig! Se paa vor Tids Kunst! I vort Aarhundrede, da Menneskeaanden paa alle Omraader har fejret Triumfer som ingensinde før, er alene Kunsten sunket ned til den forsmædeligste Ynkelighed. Og hvorfor? Hvorfor? Ja — se dig om! I en Tid, da det bryder og brænder paa alle Kanter, saa hele Jorden ryster . . . i en Tid, da et gammelt Aartusende med Tordenbrag gaar i Graven og et nyt fødes . . . hvor er saa Kunstnerne? Hvad beskæftiger Malerne, Digterne, Billedhuggerne? Gaa op paa vore Udstillinger! Slaa op i Katalogerne! En ung Pige, der lugter til en Rose. En gammel Kone ved en Spinderok. Maaneskin i en Have. En Nymfe i en Skov. Hvad mener du? . . . Og Digterne? Er de gennemgaaende stort bedre? Læs deres Bøger! Se paa din Ven, den store Sahlmann! Kærlighedsvers, Kærlighedssuk, Kærlighedsvaas. -- — Og til en saadan Nedværdigelse af Talentet, af Kunsten, hvis Kald det er at lovsynge og lavrbærkranse Menneskehedens Martyrer, at forbande, piske,

brændemærke dens Tyranner, Skurke og Narre ... Kunsten, som skulde være Tidens »Lyre og Sværd«, den sande *vox dei,* der bragte Guds Dom fra Menneskeslægt til Menneskeslægt — — aa, jeg gider ikke snakke mere! Det er for lumpent, for ynkeligt, for forargeligt — — Nej, nej!«

Han kunde ikke tale mere for Ophidselse; Ordene blev siddende i hans Strube. Han gjorde blot en voldsom Bevægelse med Armen for at afskære al Modsigelse og gik saa hen til Vinduet, hvor han blev staaende — kæmpende med sit Sindsoprør — og saae ud.

I flere Minutter var der ganske stille i Stuen. Gennem den aabenstaaende Altandør hørtes Gadesælgernes Raab nede fra Torvet og Kvidret af Fuglene oppe paa Taget.

Saa rejste Thorkild sig.

»Jeg tror ikke, det nytter at fortsætte denne Samtale,« sagde han.

»Det tror jeg heller ikke,« svarede Jørgen kort.

Atter Stilhed.

»Ja, saa vil jeg ... saa vil jeg blot sige dig Farvel.«

»Farvel,« sagde Jørgen uden at vende sig.

Thorkild tøvede endnu et Øjeblik. Men da Jørgen stadig ikke gjorde Mine til at forlade Vinduet, vendte han sig mod Ursula. Hun stod med begge Albuerne støttet paa Kamingesimsens Kant og holdt Hovedet mellem sine Hænder.

»Farvel, Frue!«

Men heller ikke Ursula saae paa ham eller rakte ham Haanden. Hun besvarede blot hans Hilsen med en næsten umærkelig Bevægelse af sine blegnede Læber.

Han forstod da, at hun atter fuldkommen var i Jørgens Vold. Og med bøjet Hoved forlod han stille Stuen. Det kunde høres derindefra, hvordan han lukkede sig næsten lydløst ud af Forstuedøren — saadan som man gør det, naar der er en syg eller et Lig i Huset — og langsomt steg ned ad Trapperne.

Jørgen vendte sig fra Vinduet, gik to Gange frem og tilbage i Stuen, idet han snakkede med sig selv, og satte sig derefter ned paa en Stol med Hænderne for Ansigtet.

Ursula havde ikke rørt sig. Endnu en Stund blev hun staaende ubevægelig, aldeles hensunken i sig selv. Endelig løftede hun Hovedet. Med langsomme, vaklende Skridt gik hun hen til Jørgen og lagde tavs Haanden paa hans Skulder.

Han foer sammen og saae op. Han havde næsten glemt hendes Nærværelse.

»Hvad er der?« spurgte han haardt.

»Jørgen . . . Lad os tale sammen!«

»Hvad vil du mig?«

Hun tøvede lidt.

»Vil du sige mig, Jørgen . . . hvordan er du bleven — saadan som du er?«

»Hvad mener du? . . . Man bliver vel det

man er født til. Nogle kommer ranke til Verden, andre pukkelryggede. I vore Dage fødes der flest af de sidste.«

De tav nu begge.

»Jørgen,« sagde saa Ursula, hun stod endnu med Haanden paa hans Skulder og saae mod Gulvet. »Fortæl mig noget om dig selv. Det er saalænge, siden du har gjort det.«

»Hvad skulde jeg fortælle?«

»Fortæl mig, hvordan . . . hvornaar du fik de Meninger, de Tanker, som du nu har. For du kan dog ikke altid have haft dem.«

»Det er en højst besynderlig Interesse, du pludselig faar for mig og mine Meninger. Du har ellers i den sidste Tid været hastig nok til at afbryde mig, saasnart jeg begyndte at tale om den Slags Ting! . . . For Resten har jeg jo fortalt dig om min Barndom og min Opvækst. Det er vel Forklaring nok.«

»Ja, — jo. Men sig mig, Jørgen . . . var der aldrig en enkelt Lejlighed, — var der ikke et bestemt Øjeblik, — hvor du kunde mærke, at du fik det Syn paa Livet, som du nu har?«

Han svarede ikke straks.

»En bestemt Lejlighed?« sagde han omsider, hensunken i Tanker. »Aa jo, det var der vel nok.«

»Fortæl mig — fortæl mig det!« tryglede Ursula, pludselig ligesom vækket, og satte sig ned paa en Skammel ved hans Fødder. »Se, nu sid-

der jeg her! Du vil ikke støde mig fra dig. Du vil være god imod mig og fortælle.«

Jørgen havde drejet Hovedet, og først nu saae han rigtig paa hende.

»Du er saa bleg, Ursula! Du skulde vist hellere hvile dig lidt. Du er ogsaa saa eksalteret, synes jeg.«

»Nej, jeg har det saa godt. Naar jeg blot er hos dig . . . bare jeg hører dig tale, har jeg det saa godt, saa godt. Og jeg er slet ikke eksalteret, Jørgen. Se, jeg smiler jo. Jeg er ganske rolig. Men jeg trænger saameget til dig; . . , og du vil jo nok lære mig, støtte mig, opdrage mig . . . ikke sandt?«

Jørgen var atter sunken tilbage i sin mørke Tankefuldhed.

»En bestemt Lejlighed?« gentog han. »Har jeg ikke engang fortalt dig om den Dag, da Fa'er blev fængslet midt i sin Skoletime?«

»Nej, Jørgen . . . fortæl mig det! Fortæl mig alt!«

Han tøvede endnu et Øjeblik. Han sad foroverbøjet med Albuerne støttet paa Knæene, begge Hænderne under Hagen, og saae stift frem for sig.

»Det er snart længe siden nu. Jeg var fjorten Aar den Gang og gik til Præsten. Fa'er var netop kommen i Embede; han havde før bare været Hjælpelærer hos en gammel Degn i Østjylland, hvor han altid havde været paa Kan

med sin Præst og Egnens andre Avtoriteter. Præsten var et gammelt Svin, der stod i Forhold til Bøndernes Koner; Distrikslægen lod Sognekassen betale Medicin, som de fattige aldrig havde set; og naar Birkedommeren fik en Brik Smør eller et Par fede Ænder, saa tog han det ikke saa nøje med et Par Kæltringestreger! Og Fa'er var nu engang en Mand, der ikke kunde tie, naar der skete ham selv eller andre Uret. — — Saa var det, at den gamle Degn døde, og Skurkene fik Fa'er forsat til det Smule Kald derovre ved Ringkøbing, som han aldrig siden kom fra. Men heller ikke der glemte de ham! — Fa'er havde som Hjælpelærer været Bestyrer af Sognets Sygekasse, og nu paastod de, at han havde begaaet Underslæb med den. Midt i en Skoletime blev Fa'er arresteret; og da han ikke straks godvillig vilde følge, blev der for alle Skolebørnenes Øjne lagt Haandjern paa ham, og saadan blev han ført bort.«

»Men var din Fa'er da virkelig uskyldig?«

»Fa'er havde hellere bidt alle ti Fingre af sig end forurettet et Menneske for en eneste Skilling. Det var netop hans strenge Retskaffenhed, som Skurkene ikke kunde tilgive ham. Den brød jo Traditionen; derfor var han en »Oprører«. Mo'er mente straks, at det hele maatte være en Misforstaaelse og ventede ham hjem igen samme Dag. Men istedetfor kom Politiet igen, tre Mand stærkt, og undersøgte alle

Husets Gemmer. Alt blev gennemrodet, selv Mo'ers Person skaanede de ikke. Hver skreven Lap, der fandtes i Huset, ogsaa Fa'ers og Mo'rs Breve fra Forlovelsestiden, blev taget frem, gennemlæst Stykke for Stykke og gjort til Grin. Da de endelig blev færdige, slyngede den ene af dem Mo'er de Ord i Ansigtet, »at hun nu maatte belave sig paa at ligge alene et Aarstid«. Saa gik de. Mo'er fik et Slagtilfælde; . . . hun havde aldrig været stærk og kom sig aldrig siden. — — Den Nat, mens jeg laa vaagen og hørte Møder hulke, gjorde jeg mig selv et Løfte . . . som jeg tror, jeg har holdt.«

»Og alt det er virkelig sandt, Jørgen?«

»Som jeg siger dig! . . . Men det er endnu ikke alt! Fa'er blev suspenderet fra Embedet, som det hedder; og da han havde Kreditorer, blev hans Bo erklæret fallit. Man var saa naadig at tilstaa os Henstand, og nogle af Egnens Folk tilbød os Hjælp; men jeg overtalte Mo'er til at afslaa alle Almisser. Man skulde dog ikke ovenikøbet have den Triumf, at vi blev nødt til at ty til Folks Barmhjærtighed! I otte Dage levede vi af gamle Brødskorper og Kartoffelskrællinger, som vi fiskede op af Svinetønden. Jeg skulde have været konfirmeret til Paasken men blev vist fra Præsten, fordi jeg havde slaaet Øjet ind paa en Dreng, der havde skældt min Fa'er for Tyv. Jeg fik alligevel Plads hos en Malermester i Nabobyen, og Mo'er gav sig til at sy for Folk

. . . og saadan slog vi os igennem Sommeren over.«

»Men din Fa'er? Man gjorde ham dog Afbigt? Han fik da Oprejsning?«

»Afbigt? De maatte naturligvis frikende ham tilsidst — »paa Grund af manglende Bevis«, som det hed. Men han sad i Arresten i et halvt Aar, og Tyvenavnet blev hængende ved ham, saa længe han levede. Det nedbrød hans Modstandskraft, og da Mo'er døde og han blev ene, søgte han sin Trøst der, hvor saamange finder den. Jeg anklager ham ikke derfor! Og jeg gjorde det endnu mindre, da jeg var ung. Jeg saae i hans Liv et enestaaende Martyrium. Senere fik jeg jo Erfaring for det modsatte! Jeg lærte snart, at Fa'ers Lod netop var de Retskafnes sædvanlige. Man har at bøje Nakken under Tyranniet, at tie og taale . . . eller man stødes ned i Mørket som et urent Dyr!«

Han tav.

Som en Søvngænger sad Ursula paa sin Skammel. Hendes Hænder laa fast foldede i hendes Skød. Øjnene stirrede ud i Luften med store, mørke Pupiller.

»Jørgen,« sagde hun næppe hørligt. »Jeg tror, jeg føler som du.«

»Ja, saadan siger du idag! Imorgen, naar du er i en anden Stemning, har du igen glemt det.«

»Nej, nej,« — hun løftede den ene Haand og strøg sig langsomt hen over Panden. »Det er,

som om jeg vaagnede af en lang, lang Søvn. Jeg ser alting saa klart. Alting forstaar jeg nu . . . ogsaa mig selv. Ja, for nu veed jeg det . . . jeg har tænkt og følt det altsammen før. Jeg har blot ikke forstaaet det før nu. Du har lært mig det! . . . Ja, saadan er det! Mange Gange derhjemme, naar jeg om Aftenen laa i min Seng, og jeg hørte Stormen tude, og Ilden lyste i min Kakkelovn; . . . og naar jeg saa kom til at tænke paa, at der fandtes Mennesker, der i en saadan Nat ikke havde Tag over Hovedet og ikke det Brød, de skulde spise . . . jeg kunde da pludselig komme til at fryse i min varme Seng; jeg følte mig som en Tyv, der havde stjaalet en Fattigs sidste Skilling, . . . ja, jeg ønskede, at Gud vilde straffe mig, at jeg selv vilde blive saa fattig og ussel, saa jeg maatte gaa omkring med bare Fødder i Sneen og synge ved Dørene for at tigge mig til det tørre Brød!«

Jørgen saae ned paa hende med et mørkt, haabløst Blik. Pludselig rejste hun sig op og blev en Tid staaende ganske ubevægelig med de fladt foldede Hænder pressede fast ind imod Øjnene.

»Ursula!« advarede Jørgen.

Men hun hørte ham ikke. Hun rev Hænderne fra Ansigtet, løsnede en Guldkæde, som hun bar om Halsen, og slængte den henad Gulvet.

»Der skal den ligge! Bort med alt Flitter nu! . . . En Usling, en Tøjte har jeg været — —!«

»Ursula!« raabte Jørgen truende og sprang op.

»Ja, jeg kommer! Jeg kommer!« næsten jublede hun ud og løsnede og bortkastede nu ogsaa Skildpaddeskammen fra sit Haar, saa dette faldt i mørke, blanke Bølger ned over hendes hvide Dragt. Saa udbredte hun Armene og stirrede ham imøde med store, lykkestraalende Øjne. »Her er jeg! Her er jeg; — Nu er jeg helt din! Fri, stærk og glad! Kom, kom — min Ven, min Elskede! Nu skal vort Liv begynde! — Nu kan vi følges! . . . Fra Dør til Dør vil vi gaa . . . hos fattige, og hos dem, der lider Nød . . . Haand i Haand, du og jeg . . . kom!«

Jørgen kunde ikke længer beherske sig.

»Ti stille!« tordnede han af al sin Kraft og knyttede Hænderne imod hende.

Der gik ved dette Udbrud et hæftigt Ryk gennem Ursula. Hun stirrede et Øjeblik ligesom forstenet paa ham. Saa tog hun sig til Hovedet; Kinderne blev pludselig røde, Øjnene lukkede sig, . . . med et lille Suk sank hun om paa Gulvet.

Jørgen tog hende i sine Arme og bar hende ind paa Sengen i Sovekammeret. Han troede, det var en af de pludselige Besvimelser, som hun i den sidste Tid havde været plaget med, og stænkede hende noget Vand i Ansigtet. Men da hun ikke vilde vaagne til Bevidsthed, og da han sporede en ejendommelig krampagtig Sitren i hele hendes Legeme, begyndte han for Alvor

at blive forskrækket. Han aabnede Døren til Køkkenet og raabte:

»Annunciata! — — Skynd dig efter Lægen!«

— — — Nogle Timer senere drejede Etatsraaden ind i Via Purificatione; han vilde gøre sin Datter et Besøg. Som sædvanlig gik han et Par Gange frem og tilbage paa Fortovet, før han fik Mod til at gaa derop. Saa smuttede han endelig ind ad Porten og steg langsomt og under stærk Aandenød op ad de mange Trapper. Da han omsider naaede op til femte Sal, blev han overrasket ved at finde Døren til Lejligheden paa vid Gab; og da han kom ind i Dagligstuen, sad den lille Annunciata her paa Hug i en Krog, aldeles fortvivlet og opløst af Graad.

»Hvad er her i Vejen?« spurgte Etatsraaden forfærdet.

Barnet strakte Armene ud imod ham med en teatralsk Bevægelse og raabte:

»Min Frue! . . . Min Frue!«

I det samme aabnedes Sovekammerdøren sagte, og en fremmed Herre traadte ud. Det var en i Rom bosiddende dansk Læge, som Etatsraaden godt kendte.

»Hvad er der i Vejen med min Datter?« spurgte han og rystede allerede over hele Legemet.

Lægen svarede undvigende. Han bad ham

fatte sig, talte om en Hjærnelammelse, en Blodudtrædelse . . .

»Jeg vil se hende! Jeg vil se mit Barn!« raabte den Gamle; og før Lægen kunde hindre det, styrtede han ind i Sovekammeret.

Herinde var Vinduesskodderne lukket til; Stuen var mørk. Henne ved Hovedgærdet af den store Himmelseng stod den tykke Portnerkone og puslede med nogle Klude. Paa Natbordet brændte et enligt Lys. Det flakkende, rødgule Skær faldt hen over Sengen, hvor Ursula laa udstrakt paa Ryggen — ubevægelig, voksbleg, med dybt indsunkne Øjne.

»Hun er død!« skreg han og kastede sig med et skærende Hvin ned ved Sengen.

»Ja, Herre, nu har den lille Frue udstridt,« sagde Portnerkonen for at trøste ham. »Herren maa ikke tage sig det altfor nær. Vi vil alle bede for den lille Frue. Og den hellige Moder vil bede for hende. Saa faar hun det snart godt! . . . Hun kaldte saamænd paa Herren i sin Dødsstund. Fa'er, Fa'er! blev hun ved at kalde. Jeg forstod det godt! Det var Herren, hun kaldte paa. Vi havde sendt Bud; men Herren var jo ikke hjemme, og det var rigtig sørgeligt. Den kære, rare Frue!«

Den gamle Mand rejste sig og saae sig søgende omkring. Henne i den mørkeste Krog af Stuen traf hans Blik Jørgen, der sad foroverbøjet med Hagen i Haanden.

»Morder! Morder! . . . Du har dræbt mit Barn!« raabte han og styrtede sig med opløftede Arme hen imod ham. Men Lægen, der var fulgt med ind, lagde sig hurtigt imellem og holdt ham fast.

»Etatsraaden maa være rolig —« sagde han bydende.

Jørgen havde ikke rørt sig. Hans Tanker stod stille. Han forstod ingenting. Fortumlet, bedøvet søgte han forgæves at udgrunde den Gaade, det hele var ham.

VIII DER var gaaet et Par Aar. — Den lange Forfatningskamp i Danmark led omsider mod sin Afslutning. Vel var de stridende Parter endnu under Vaaben; men — trættet af Kampen — ønskede man paa begge Sider en Udjævning af Striden, en Forsoning. Særlig røbede Folkepartiet, der havde ligget under i dette aarelange Livtag, en stedse større Tilbøjelighed til at indgaa paa Forlig, og det betragtedes af alle som blot et Tids- eller Etikettespørgsmaal, hvornaar den endelige Underkastelse skulde finde Sted.

Da hændte det, at det gamle Kongepar fejrede sit Guldbryllup, og med Iver greb Befolkningen denne Lejlighed til at glemme alle Tvistigheder for i Enighed at kunne bringe Majestæterne sin Hyldest. Fra alle Landets Dele og fra alle Folkets Lag samlede Deputationer og Udsendinge sig som en Æresvagt om Tronens Fod. Den private Familjefest voksede ganske af sig selv til en Begivenhed af historisk Betydning og blev en Slags Forsmag paa den store Forsoningsfest, man i Hjærtet længtes efter.

I flere Dage varede Festlighederne under en uhyre Tilstrømning af Tilskuere fra alle Evropas Lande. I henved en Uge nød den danske Hovedstad Æren af en Verdensstads Rang og Ry. Men aldrig havde den vel heller udfoldet en Pragt som i disse Løvspringsdage i Maj. Det var en Eventyr-By, bygget af Blomster og

Flag. Og Vorherre selv sendte sin Sol til Højtiden og lod sin Torden salutere i det Fjerne. Fanetog og Folkefester vekslede med Illumination og Fyrværkeri, og overalt, hvor det høje Guldbrudepar viste sig, venligt hilsende til alle Sider og med et glimrende Følge af fyrstelige Slægtninge, genlød Luften af Jubelraab, og mange Øjne stod fulde af Taarer. Der var Kongen og Dronningen af Grækenland, engelske Prinser og russiske Prinsesser, men først og fremmest Kongeparrets Svigersøn, Københavnernes specielle Yndling, — der hvide Czar, Selvherskeren over alle Russere. Der genfødtes i disse Dage i saa mangt et bekymret Sind ved Synet af al denne Herlighed en Fællesskabsfølelse, en Fædrelandsstolthed, en begejstret Tro paa Fremtiden, der mindede om Landets store Sejrs- eller Trængselstider. Selv de oprindelig lunkne, ja selv de modvillige og ligefrem modstridende blev uvilkaarlig revet med af Tummelen. Efter saa lange Tiders oprivende Tvedragt følte man sig paany som broderligt samhørende, som et sluttet Folk, som Nation.

Dog . . . ikke alle. Nede i en tarvelig Kælderrestavration i en mørk og afsides beliggende Gade, borte fra Festlarmen, Blomsterguirlanderne og Illuminationen, sad en silde Aften et enligt Selskab omkring et Bord fuldt af tømte Ølflasker. Der var Jørgen Hallager og den unge,

humoristiske Tegner Theobald, den fordrukne Journalist Hans Braage, en uhyggeligt udseende, benradmager Bogbindersvend ved Navn Reinald og endnu et Par haandværksagtige Personer. Desuden tre-fire Fruentimmer af utvivlsom Art.

Det var de sørgelige Rester af »Klumpen« — eller »Nattevagten«, som den nu kaldte sig — forøget med et Par Medlemmer af det lille revolutionære Arbejderparti.

I denne smudsige, kun lidet besøgte Beværtning havde disse Sammensvorne deres sædvanlige Mødested; og særlig i denne Tid samledes de her regelmæssig hver Aften for at diskutere Festdagenes Begivenheder. Den fordrukne Journalist sad just med en lille Shagpibe under sin røde Næse og læste højt af Regeringsbladenes Festartikler; men der var iaften ingen rigtig Klang i den haanende Latter, hvormed man nu og da afbrød Oplæsningen, og selv de bedste Vittigheder faldt døde til Jorden. Begejstringen ude i Byen havde denne Dag været ubeskrivelig. Endog bekendte, radikale Ordførere havde deltaget i Festtoget og Illuminationen.

Jørgen sad stum og sløv paa sin Stol og tømte ofte sit Glas. Hans røde Haar og Skæg voksede vildt ligesom i forrige Dage, og i det hele saae han temmelig medtaget ud. Men Tiderne havde ogsaa i enhver Henseende været ham ugunstige. For nylig havde han endog faaet et stort Billede af strejkende Arbejdere kasseret ved For-

aarsudstillingen, uden at denne Begivenhed havde vakt synderlig Opmærksomhed hos Offentligheden. Man betragtede hans Kunstretning som forældet, og det store Publikum, som før havde beskæftiget sig saa meget med ham, fordi han vakte dets Forargelse, var efterhaanden bleven ligegyldigt for hans Billeders forøvrigt ogsaa temmelig ensformige Indhold. Derimod havde flere af hans forrige Venner og Elever i de forløbne Aar vundet sig et Navn, først og fremmest Thorhild Drehling. Hans Billede af den stormslagne Kyst med den spejdende Havmand havde Publikum i sin Tid modtaget med udelt Glæde, og Kritiken, særlig i de konservative Blade, der allerede den Gang længe havde bebudet Romantikens Genfødelse i Literatur og Kunst, havde hilst den unge Kunstner med den noget overdrevne Begejstring, hvormed den gærne forkyndte Omvendelsen af en Naturalist. Men endnu større Opsigt havde han i dette Foraar vakt, særlig blandt Kunstkendere, med et Billede af den protestantiske Kirkegaard ved Cestius' Pyramide i Rom — det Sted, hvor Ursula hvilede. Med stor Virkning havde han ved Fremstillingen af de høje, mørke, alvorsfulde Cypresser og de lange, lige Rækker af hvide Marmorsten formaaet at fremmane Gravens og Dødens ophøjede Ro og ligesom ladet ane en ensom, stolt og hjemløs Sjæls Længsel efter den evige Fred og Hvile.

Det svære, rødskjoldede Fruentimmer, der sad ved Siden af Jørgen med begge Hænderne mandhaftigt i Siden, var den forhenværende Naadlerpige fra Saksogade, som han i sin Tid havde kendt, og med hvem han nu havde genoptaget Forbindelsen, idet han fornylig endog havde giftet sig med hende. Hun sad i eetvæk og gabede, saa man kunde se hele Rækken af hendes ormstukne Tandstumper; og da Journalistens Oplæsning blev mere og mere søvndyssende, og da et Par af Selskabet virkelig var begyndt at sove, rømmede hun sig tilsidst og gav Jørgen et Vink med sin ene Tommelfinger. Han nikkede samstemmende, drak ud af sit Glas og rejste sig. De andre fulgte straks Eksemplet. Det var ogsaa bleven silde. Værten maatte lukke dem ud af en Bagdør af Frygt for Politiets strenge Forbud mod Nattesæde.

Et Øjeblik efter stod de ude paa Gaden og tog som sædvanlig Afsked med »Klumpens« gamle Slagord:

»Hold Krudtet tørt, Kammerat!«

Jørgen og hans Kone skulde ud ad Vesterbrokanten. Med hinanden under Armen drev de ned gennem et Par mørke Smøger og naaede snart de flag- og blomstersmykkede Hovedgader. Overalt var der stille og tomt. Befolkningen var gaaet tidlig til Ro for at samle Kræfter til den næste Festdags Anstrengelser. Kun henne ved Raadhuset traf de et Par

Elskende, der stod midt paa Torvet og interesseret betragtede en ejendommelig formet Sky, der som et tungt, mørkt Dyr drev hen under den lyse Sommernatshimmel. Den unge Mand havde opløftet Haanden og syntes indtrængende at forklare noget, medens den unge, mørkhaarede Kvinde lænede sin Kind mod hans Skulder i en Stilling og med et Blik, som fik Jørgen til at skudre i Nattekulden. Saadan plejede ogsaa Ursula at staa, naar hun betragtede noget smukt . . . Ursula, som nu sov den evige Søvn dernede mellem de høje, mørke, alvorsfulde Cypresser, under de lange, lige Rækker af hvide Marmorsten . . . Sludder! . . . som for to Aar siden blev begravet paa Kirkegaarden i Rom og nu raadnede op i en Kiste til 275 Francs.

Hans Kone vakte ham op af hans Betragtninger ved at sige:

»Du kan nu sige, hvad du vil . . . men det er ligegodt kønt, Jørgen.«

»Hvad for noget?«

»Alt dette hersens meget Flag og Grønt og Pynt. Det er saadan Poesi . . . ligesom paa et Teater.«

»Hør nu, Nalle . . . nu tror jeg, Gud hjælpe mig, at ogsaa du begynder at leve paa Tilværelsens Lyrik!«

»Lirik? Hvad er den a'?«

»Lirik? Veed du ikke det, min Tøs! . . . Ja,

hvad skal jeg sige? Det er Skønhedsdyrkelsens Røgelse, forstaar du! Det er saadan en Slags taaget Hjærnedunst, som fremkommer ved Svækkelse og mangelfuld Fordøjelse. En Liriker, det er en Mand med en daarlig Mave!«

»Det er vist noget godt noget, du fortæller der!«

»Tror du? . . . Da skulde du ellers bide Mærke i den Ting, min Pige. Naar det kommer til Stykket, er det dog heri, hele Ulykken stikker. For det nytter ikke at nægte det . . . Idealisterne har for saa vidt Ret, og vi Socialister og Anarkister og Nihilister er nogen Torskepander. Det ser jeg for hver Dag tydeligere, at det er ikke Friheden, der kan hjælpe os; det er ikke Samfundet, det er galt fat med. Det er os selv, . . . det er Mennesket, som der er gaaet Lirik i, og det vil sige det samme, som naar der gaar Svamp i et Hus. Der bliver Børnene aldrig voksne, veed du! Der kan ingen Fremtid trives. Og det nytter ikke at lappe paa det. Hele Kasmarokken maa rives ned til Grunden; ikke en Flis af det gamle maa blive tilbage . . . der er ingen anden Redning! Det har Historien før vist Eksempel paa. — — Forstaar du, Nalle? Det er hverken nye Love, vi trænger til, eller ny Retfærdighed eller nye Verdensdele med nye Hjælpekilder, som man snakker saa meget om i den senere Tid. Hvad det gælder om, er at opdage et nyt Amerika i

Mennesket selv, saadan en ukultiveret Plet, uden Fortid, uden Erindring, uden nogen Renaissance eller andet Efterladenskab fra gammel Tid, hvor Svampen kan faa Næring og Trivsel — forstaar du?«

Han vedblev vidtløftig at udvikle denne Tanke, mens hans Kone tilkendegav sin Interesse ved en uafladelig, højlydt Gaben.

Endelig naaede de Hjemmet.

De boede ude i en af Arbejdergaderne i Matthæuskvarteret, oppe paa en Kvist med to Værelser, hvoraf det ene tjente baade til Dagligstue og Atelier. Her modtoges de af et lille, giftigt udseende, grønblegt Fruentimmer med et smudsigt Bind for det ene Øje, . . . deres Nabokone, der havde paataget sig at passe deres nu tre Maaneder gamle Søn under Moderens Fraværelse.

»Her er vi igen, Madam Hansen!« sagde Jørgen oprømt og gik straks hen til Vuggen for at se til Barnet. »Hvordan staar det til med den lille Rekrut!«

»Hvordan det staar til?« snerrede hun. »Hvordan skal det vel staa til med saadan et bitte Kræ, hvis Mo'er føjter om ved Nattetid værre end en Rendetøs. Han er saamænd først falden i Søvn lige i dette Øjeblik. Ellers har han ligget og skraalt, som om han havde en Kniv i Halsen, den Skøgeunge!«

»Bravo!« sagde Jørgen. »Det gør ligefrem

godt igen at høre et Menneske med en Smule Galde! . . . For Resten skal De ikke ta'e Dem Ungens Vræl for nær, Madam Hansen! Niels Peter er allerede en durkdreven Gavtyv . . . han har bare villet styrke sin Fordøjelse. Han vil ikke være Liriker, skal De se!«

»Man skulde saamænd tro, De havde studeret til Præst, saa mange Ord De altid kan finde paa,« vrængede Madam Hansen af ham og gik ud i Køkkenet, hvor Nalle havde givet sig til at rumstere med Kaffekanden.

Jørgen satte sig ned ved Vuggen og gav sig til at betragte det lille, blege Barn.

En kuppelløs Lampe stod og brændte paa Bordet og kastede et grelt Skær omkring paa Rummets kalkede Vægge. Her hang der fuldt op af Studier og færdige Billeder, i hvilke man forgæves vilde lede efter blot den allermindste Imødekommen af Tidens Smag. De yngre Kunstneres stedse stigende Trang til at idealisere havde hos Jørgen blot fremkaldt en fordoblet Lidenskab for Sanddruhed, en endnu strengere Fordring om nøjagtig gennemført Naturtroskab . . . »Den sidste Mohikaner«, som man overbærende kaldte ham blandt Kunstfællerne.

Han var selv fuldstændig klar over sin Stillings Haabløshed. Med melankolsk Resignation sagde han bestandig til sig selv, at han intet andet havde at gøre end taalmodig og stand-

haftig at forblive paa den Vagtpost, hvorpaa Skæbnen havde stillet ham i denne mørke, tunge, dunstopfyldte Nat, som nu vældede ind over Menneskeheden. Derfor var han ogsaa dobbelt glad over, at Nalle havde skænket ham denne lille Niels Peter, der en Gang kunde blive hans Afløser, naar han blev gammel eller ganske fordrukken . . . saadan som han selv havde afløst sin Fader paa dennes Post ved Sandhedens hellige Ild, og saadan som Niels Peter forhaabentlig ogsaa en Gang vilde finde sin Afløser i en anden lille Rekrut, og denne igen i en ny, — og saadan videre, indtil Morgenen atter gryede.

Madam Hansen kom ind igen fra Køkkenet, bandt et pjaltet Sjal om sin lille visne Krop og sagde Godnat.

»Godnat, Madam Hansen,« svarede Jørgen og løftede sit tunge Hoved. »Og Tak, fordi De var saa god at tage Dem af Rekrutten.«

»Aa, De med Deres Rekrut!« vrissede hun. »Hvad skal det være godt til at kalde Barnet ved saadan et ukristeligt Navn. De skulde saamænd skamme Dem, Hr. Hallager!«

»Kan De virkelig ikke forstaa det, Madam Hansen? Og De er dog ellers en saa forstandig Kone . . . rigtig en af mine Folk! Var jeg ikke der gaaet hen og var bleven hængende ved Nalle, kunde jeg have haft Lyst til at gifte mig med Dem. For Nalle er dog lidt anstukken alligevel.

Men De — ikke sandt? — De er ikke Spor af Liriker. De kan glo op paa Skyerne uden straks at faa Flyvekrampe. De kan lugte til en Rose uden at faa ondt i Maven. De hører ogsaa til de udvalgte, som Vorherre har frelst fra den nye Syndflod for at forplante den sunde Menneskehed til kommende Slægter!«

»Hvad er nu det for noget Vrævl, De kommer med der?«

»Vrævl, Madam Hansen? Begynder De nu ogsaa at lægge Dem fine Talemaader til? Hvorfor siger De ikke længer rent ud Sludder og Vaas og Ævl? . . . Forstaar De ikke, hvad jeg mener? Jeg mener, at Idealisterne sgu alligevel har Ret! . . . Kan De huske, hvad det var, Advokaten sa'e den Gang? Han sa'e, at vi havde puslet altfor meget med Legemets Velvære og forsømt at holde Aanden frisk; derfor var der saa megen Bedrøvelighed og saa lidt Glæde i vor Tid. Det tykke Svin havde Ret! . . . Har det aldrig slaaet Dem, Madam Hansen, hvor løjerligt saa mange Ting har gestaltet sig her i Verden? Vi har lært at trække alle Tænderne ud af Gabet paa Folk og sætte nye ind i Stedet. Vi kan sprætte Maven op paa vore Medmennesker og skrubbe de betændte Tarme, saa Livet kan blive godt en Gang endnu. Vi har opfundet Plastre og Piller og Smørelser for alle mulige Slags Sygdomme; — men den kroniske Sjæleforkølelse, Tiden lider af, den Taaresnue

og Hjærtesukskolik, som tærer paa Menneskene . . . den er der endnu ingen, der har opfundet nogen Svedekur for. Eller hvad siger De om en Aareladning . . . saadan en rigtig kraftig? De er jo en Kvinde af Folket. De troer endnu paa Aareladninger, ikke sandt? . . . Og saa kan De endda ikke forstaa, hvorfor jeg kalder Niels Peter en lille Rekrut? Har De da heller ikke lagt Mærke til, hvilket velsignet Gavtyvefjæs der allerede sidder paa ham? De skal se, han bliver nok til noget i Livet, naar han faar den rette Opdragelse. Han bliver et Stykke af det nye Amerika . . . Tror De ikke, Madam Hansen!«

Madam Hansen, der havde staaet og set paa ham med en Blanding af Medynk og Forargelse, værdigede ham ikke et Svar. Det var jo en fastslaaet Kendsgærning, at Hallager havde et Par Skruer løse.

»Godnat,« snøftede hun saa og vendte sig mod Døren.

»Godnat, Madam Hansen! . . . Og hold Galden flydende!«

HENRIK PONTOPPIDAN

FRA HYTTERNE. Landsbybilleder.
KRØNIKER.
SKYER. Skildringer fra Statskupets Dage 1885.
DET FORJÆTTEDE LAND. Roman.
LYKKE-PER. Roman.
DE VILDE FUGLE. Et Skuespil.
SMAA ROMANER. I—XII Bind.

FORTÆLLINGER. I—II Bind (Folkeudgave).

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

RODES
CFTF.
SKRÆM
S
3
BROLÆGGERSTR.